

Hemelwaterverordening

Voorbeelden en ervaringen

September 2016

WINNET Themagroep Hemelwater

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. Inventarisatie hemelwaterverordeningen in Nederland.....	5
3. Wet- en regelgeving	6
4. Mogelijkheden en keuzes bij verordening	8
5. Stappenplan	11
6. Ervaringen van gemeenten	13
Gemeente Stichtse Vecht	13
Gemeente Soest	13
Bijlage 1: Voorbeeldverordening Leidraad Riolering A2100.....	14
Bijlage 2: Voorbeeld Gemeente Stichtse Vecht (concept).....	22
Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater gemeente Stichtse Vecht 2016.	22
Toelichting	23
B&W voorstel	30
Raadsvoorstel (concept)	32
Bijlage 3: Voorbeeld Gemeente Soest	34
Verordening afvoer hemelwater en grondwater	34
Toelichting	36
Bijlage 4: Voorbeeld Gemeente Rheden	39
Verordening afvoer hemelwater en grondwater Rheden 2015.....	39
Toelichting	43
Bijlage 5: Voorbeeld Gemeente Laren	54
Verordening op de afvoer van hemelwater Laren	54
Aanleiding en doel	56
Collegevoorstel.....	57
Beleidsregel ontheffing lozingsverbod Verordening op de afvoer van hemelwater Laren (concept).....	61

Voorwoord

Uit een inventarisatie onder WINNET-partners bleek er behoefte te zijn aan uitwisseling van voorbeelden van en ervaringen met een hemelwaterverordening. Met een hemelwaterverordening hebben gemeenten een juridische basis om het afkoppelen van hemelwater van de gemengde riolering vanuit particuliere panden/percelen af te dwingen. Een verordening biedt een gemeente de mogelijkheid om het beleid ook praktische doorwerking te geven en om hiermee hinder en/of schade door extreme buien zoveel mogelijk te voorkomen. De verordening is vooral bedoeld als ‘stok achter de deur’ in situaties waar op vrijwillige basis niet tot resultaat wordt gekomen.

De themagroep Hemelwater heeft zich hierover gebogen. Het resultaat treft u hierbij aan.

Wij hopen en vertrouwen dat dit document de WINNET partners kan helpen bij de keuzes die hierin kunnen worden gemaakt.

Sept. 2016

De themagroep hemelwater,

Jacob van Wier - Gemeente Bunnik (trekker)

Joost Burger - Gemeente Zeist

Michiel Rijdsdijk - Gemeente Utrecht

Marjolijn Schoemans - Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

André Vervoort - Gemeente Wijk bij Duurstede

Wilfred Zielman - Gemeente Lopik

1. Inleiding

Wil je als gemeente inwoners gaan verplichten om af te koppelen en zo ja, hoe kun je dat doen? Dit document geeft een praktische en werkbare opzet voor een hemelwaterverordening die aansluit op bestaande wet- en regelgeving. In de bijlagen zijn een aantal voorbeelden toegevoegd van gemeenten die een dergelijke verordening al hebben ingevoerd. Ook is de modelverordening van het VNG toegevoegd. Het staat gemeenten vrij om al dan niet over te gaan tot het vaststellen van een hemelwaterverordening en om te bepalen of het een nuttig middel kan zijn om de doelen in het lokale water- en rioleringsbeheer te bereiken. De invoer van een hemelwaterverordening kan desgewenst gekoppeld worden aan bewustwording rondom het thema klimaatverandering en ruimtelijke adaptatie.

De Hemelwaterverordening biedt een juridisch kader om een verbod in te stellen voor het lozen van hemelwater en/of grondwater op het gemengde riool. Dat betekent dan voor bewoners een verplichting om in een bestaand gemengd systeem het hemelwater af te koppelen. Dat zal in de praktijk vaak gecombineerd worden met de ombouw van een gemengd naar een gescheiden stelsel. In den lande passen gemeenten de verordening veelal toe als gebleken is dat na overleg met bewoners niet tot overeenstemming kon worden gekomen (de stok achter de deur).

Wel zijn er een paar aandachtspunten die hierbij van belang zijn. Zo zal in het GRP de mogelijkheid van een verordening moeten zijn opgenomen. Ook zal een gebiedsaanwijzing plaats moeten vinden waar de verordening op van toepassing is. Dat kan het gehele grondgebied van de gemeente zijn, maar ook een bepaald deel (een dorp of een wijk). Van belang is dat duidelijkheid en transparantie voor de burger wordt geboden. Dat geldt ook voor het financiële aspect. De kosten die burgers moeten maken dienen redelijk en billijk te zijn. Gemeenten zullen daarin zelf keuzes moeten maken. Zo zijn er gemeenten die een deel van de kosten op particulier terrein voor eigen rekening nemen. Het staat de gemeenten vrij om de verordening, afgestemd op de eigen situatie, zelf op te stellen.

In de bijlage treft u een aantal praktijkvoorbeelden aan van vastgestelde gemeentelijke verordeningen, o.a. van de gemeente Stichtse Vecht. Deze gemeente heeft hiertoe besloten o.a. naar aanleiding van de extreme neerslaggebeurtenis in Kockengen. Ook is de verordening uit de Leidraad Riolering toegevoegd, gebaseerd op het model van de VNG.

Bijlage 1: Voorbeeldverordening Leidraad Riolering A2100

Bijlage 2: Voorbeeld Gemeente Stichtse Vecht

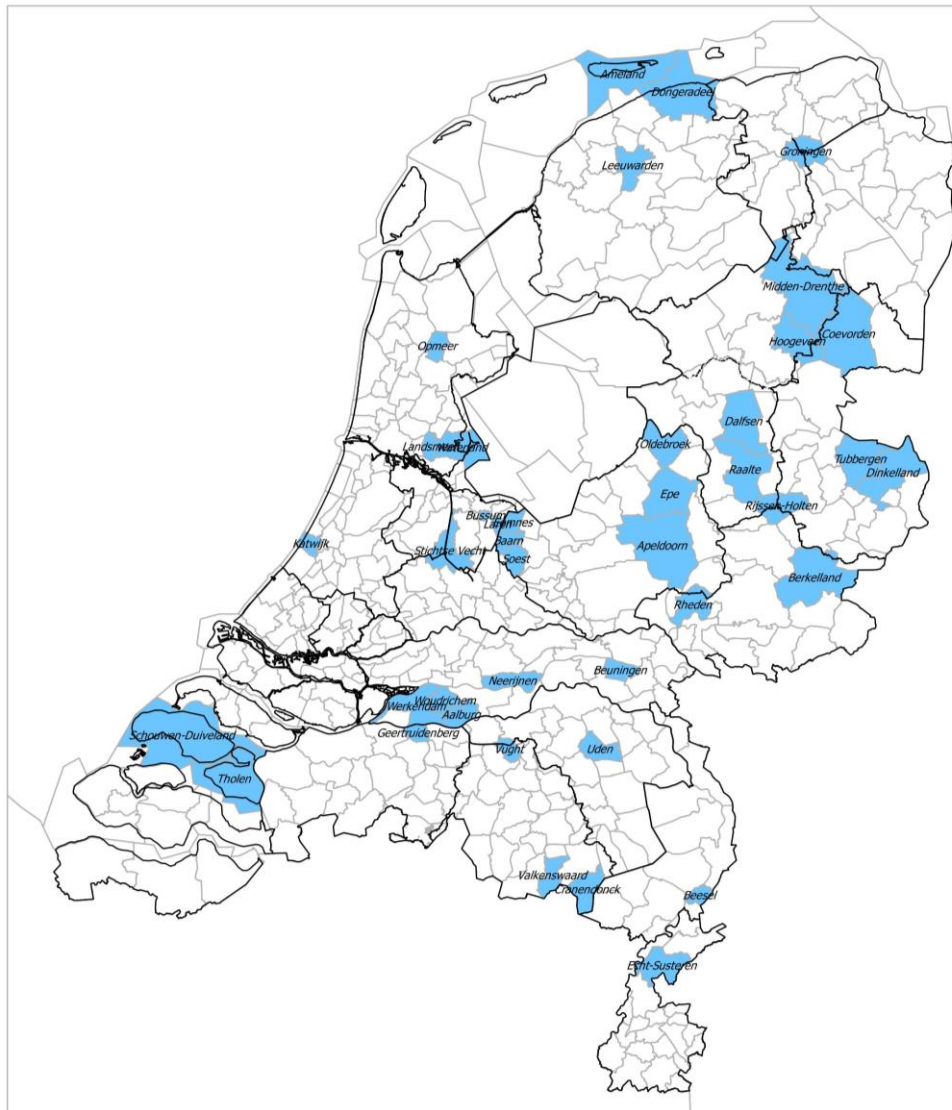
Bijlage 3: Voorbeeld Gemeente Soest

Bijlage 4: Voorbeeld Gemeente Rheden

Bijlage 5: Voorbeeld Gemeente Laren

2. Inventarisatie hemelwaterverordeningen in Nederland

In Nederland zijn er op dit moment 41 gemeenten¹ die een hemelwaterverordening hebben ingevoerd. De meeste gemeenten hebben een aparte hemel- (en grond)waterverordening. Enkele gemeenten hebben een artikel over verplicht afkoppelen opgenomen in een verordening riolering, waterafvoeroverordening of APV.

- Waterschapsgrens
- Gemeentegrens
- Gemeente met hemelwaterverordening (41) *

* d.m.v. aparte hemelwaterverordening of artikel in APV, verordening riolering, waterafvoeroverordening. Verschillen betreffen o.a. verbod aankoppelen nieuwbouw, afkoppelplicht bestaande bouw en/of bij renovatie, uitzonderingen (bijv. vrijstelling kleine oppervlakken), wel/geen gebiedsaanwijzingsbesluit.
Marjolijn Schoemans, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (bron: overheid.nl 6 juni 2016)

¹ Aalburg, Ameland, Apeldoorn, Baarn, Beesl, Berkelland, Beuningen, Bussum, Coevorden, Cranendonck, Dalfsen, Dinkelland, Dongeradeel, Echt-Susteren, Eemnes, Epe, Geertruidenberg, Groningen, Hoogeveen, Katwijk, Landsmeer, Laren, Leeuwarden, Midden-Drenthe, Neerijnen, Oldebroek, Opmeer, Raalte, Rhenen, Rijssen-Holten, Schouwen-Duiveland, Soest, Stichtse Vecht, Tholen, Tubbergen, Uden, Valkenswaard, Vught, Waterland, Werkendam, Woudrichem

3. Wet- en regelgeving

Hieronder volgt een samenvatting van de wet- en regelgeving rondom hemelwaterafvoer. Voor meer informatie wordt verwezen naar de Leidraad Riolering module A2100 “Aansluiten en lozen (maart 2015)” en relevante wet- en regelgeving (Bouwbesluit, Wet milieubeheer, Besluit lozing afvalwater huishoudens, Activiteitenbesluit milieubeheer, etc.).

GRP

De gemeentelijke visie op de wijze waarop de zorgplicht voor het inzamelen en verwerken van hemelwater wordt vorm gegeven, en wat zij daarbij van burgers verwacht (gescheiden aanbieden, infiltreren etc.), zal in het GRP moeten zijn opgenomen. De afweging om de verordnungsbevoegdheid in te zetten vindt dus mede zijn grondslag in het GRP.

Bouwbesluit

Voor nieuwbouw regelt het Bouwbesluit 2012 dat afvoerleidingen voor huishoudelijk afvalwater en hemelwater op het perceel gescheiden moeten blijven. Bij nieuwbouw is voor aansluiting van de hemelwaterafvoer toestemming nodig. Dat betekent dat de gemeente deze toestemming kan weigeren. Via de omgevingsvergunning bouwen kan de gemeente voor nieuwbouwsituaties het nodige regelen om te zorgen dat hemelwater in een openbaar hemelwaterstelsel terechtkomt en huishoudelijk afvalwater in de openbare vuilwaterriolering. Als er alleen een openbaar vuilwaterriool aanwezig is, is het aan te raden wel een verordening of maatwerkvoorschrift te gebruiken.

Aansluitverordening en Bouwbesluit

De WABO (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) is ingevoerd op 1-10-2010. Het Bouwbesluit 2012 is ingevoerd op 1-4-2012. Tussen 2010 en 2012 konden op grond van het Bouwbesluit, de gemeentelijke Bouwverordening en de Aansluitverordening Riolering nog regels worden gesteld aan riolering en het (laten) aansluiten daarvan op de openbare voorzieningen. Sinds de invoering van het Bouwbesluit 2012 zijn er geen andere regels te stellen aan riolering, ook niet door middel van een afzonderlijke aansluitverordening. Het Bouwbesluit is “hoger” liggende wetgeving. Riolering in de gemeentelijke Bouwverordening is per 1-4-2012 komen te vervallen en overgeheveld naar het Bouwbesluit. Sinds het “regelen” van riolering, en het (laten) aansluiten daarvan op openbare voorzieningen voor afvalwater in de Omgevingsvergunning en dus op grond van het Bouwbesluit, heeft de Aansluitverordening eigenlijk geen rol meer, behalve dat realisatiekosten op grond van het artikel 8 van de Aansluitverordening worden verhaald.

Wet Milieubeheer

Voor bestaande bouw biedt het Bouwbesluit 2012 geen mogelijkheden om het afkoppelen van hemelwater te verplichten. De Wet milieubeheer biedt die mogelijkheid wel (WVG art. 10.32a) namelijk via een gemeentelijke verordening voor de afvoer van hemel- en grondwater. Juridisch gezien regelt deze verordening de lozing van hemel- en grondwater, niet de fysieke aansluiting op het openbare riool. In individuele situaties kan de gemeente particuliere huishoudens op grond van het Bah een maatwerkvoorschrift opleggen, voor bedrijven volgt deze mogelijkheid uit het Activiteitenbesluit. Bij een collectieve aanpak verdient inzet van de verordening de voorkeur.

Overgangsrecht

Het overgangsrecht geldt voor bedrijven die in het kader van de Wet Milieubeheer de verplichting hebben gekregen om op een bepaalde wijze zorg te dragen voor afvoer van het hemel – en afvalwater. Voor de reguliere particuliere aansluitingen is geen overgangsrecht van toepassing, omdat het hier om een nieuwe regeling/verordening gaat (geen wijziging van een bestaande). Bedrijven, werkplaatsen, scholen, winkels e.d. die niet vallen onder de Wm, vallen wel onder de verplichting van de hemelwaterverordening. Dit betekent dat ook scholen, buurthuizen e.d. onder de verordening vallen.

4. Mogelijkheden en keuzes bij verordening

De meeste gemeenten volgen de VNG/Leidraad Riolerings-modelverordening. Er zijn wel onderlinge verschillen, bijvoorbeeld een expliciet verbod op het aankoppelen nieuwbouw, alleen afkoppelplicht bestaande bouw, ook afkoppelplicht bij renovaties, vrijstellingen, alleen afkoppelen aan voorzijde van gebouwen etc. Niet alle gemeenten hebben al een gebied aangewezen, waardoor de verordening wat dat betreft nog geen werking heeft. De (gebieds)aanwijzing is essentieel. Zonder die aanwijzing kan de verordening niet in werking treden.

In bijlage 1 is de modelverordening van het VNG opgenomen (Leidraad).

In bijlage 2 is de conceptverordening gemeente Stichtse Vecht opgenomen, inclusief toelichting, B&W voorstel en raadsvoorstel. Gebiedsaanwijzing en wijze van afkoppelen moeten nog worden vastgesteld.

De verordening van gemeente Soest, bijlage 3, maakt onderscheid tussen nieuwbouw en bestaande bouw met een verbod op aankoppelen in geval van nieuwbouw en plicht tot afkoppelen in geval van bestaande bouw.

De verordening van gemeente Rheden, bijlage 4, bevat een verbod op lozen van hemelwater op het gemengd riool, vrijstelling voor kleine oppervlakken, vrijstelling bij extreme buien en gebiedsaanwijzing waar *geen* verbod geldt.

In bijlage 5 is een voorbeeld opgenomen van de beleidsregel ontheffing lozingsverbod van gemeente Laren, waarin ontheffing wordt verleend om technische of financiële redenen.

Meer voorbeelden van keuzes die in de hemelwaterverordening gemaakt kunnen worden:

Nieuwbouw en renovatie

Aandacht hierbij voor een goede definitie op van ‘nieuwe lozing’. Valt daar bijvoorbeeld ook sloop en herbouw van een pand onder, gedeeltelijke uitbreiding van een pand, of iedere bouwactiviteit waarbij een verandering wordt aangebracht aan de gebouwriolerings of buitenriolerings? Dit zal transparant moeten worden aangegeven.

Bestaande bouw uitzonderen

De gemeente kan met de verordening regelen dat binnen een aangewezen gebied alleen nieuwe lozingen van hemelwater en grondwater op de openbare vuilwaterriolerings verboden zijn. Bestaande lozingen mogen dan gecontinueerd worden. Een voorbeeld van een teksttoevoeging bij artikel 2, lid 2: “Deze verordening is, voor wat betreft het lozen van hemelwater, niet van toepassing op bouwwerken en verharde oppervlakken die ten tijde van de inwerkingtreding van de verordening al bestonden.”

Wijze van afkoppelen

De wijze van afkoppelen kan in het gebiedsaanwijzingsbesluit aangegeven worden.

Extra lid toevoegt, artikel 2: “De beheerder kan de wijze bepalen waarop het afkoppelen plaatsvindt.”

Als een gemeente voor het scheiden van vuil-, hemel- en grondwater kiest, hangt de variant af van de lokale situatie en beleidsmatige voorkeuren. Naast de fysieke situatie (zoals effectiviteit reductie wateroverlast, milieurendement, type bebouwing, verharding, bodemopbouw) spelen in elk geval de volgende aspecten een rol: kosten voor de particuliere eigenaar, mogelijke stankoverlast, asbestdaken en uitlopende materialen, afstemming met het waterschap, handhaving.

Type inrichting

Gemeenten kunnen in de verordening ook categorieën Wm-inrichtingen benoemen die wel en niet onder het lozingsverbod vallen. Bijvoorbeeld: “De gebiedsaanwijzing heeft mede betrekking op inrichtingen type A en type B zoals genoemd in artikel 1.2 van Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer. De gebiedsaanwijzing heeft geen betrekking op inrichtingen type C zoals genoemd in artikel 1.2 van Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer en op de openbare weg.”

Beëindigen lozen in openbare vuilwaterriolering én hemelwaterstelsels

De gemeente kan met de verordening ook het lozen van hemel- en grondwater in openbare hemelwaterstelsels beëindigen. Bijvoorbeeld omdat zij de verantwoordelijkheid voor de verwerking van afstromend hemelwater bij particulieren wil leggen en het openbare hemelwaterstelsel (in bepaalde gebieden) alleen voor de verwerking van afstromend hemelwater van de openbare ruimte wil gebruiken. Vervang hiervoor ‘het openbare vuilwaterriool’ in de verordening door ‘het openbare vuilwaterriool en het openbare hemelwaterstelsel’.

Inwerkingtreding gebiedsaanwijzing

Artikel 2, lid 4: “De gebiedsaanwijzing treedt in werking met ingang van de week na de dag waarop zij bekend is gemaakt.” Bijvoorbeeld: tweede week, vijfde week, twaalfde week, 52e week.

Voorbeeld één jaar uitstel voor bestaande afvoerleiding: “De gebiedsaanwijzing treedt in werking met ingang van de dag na de dag waarop zij bekend is gemaakt.”

“In afwijking van het eerste lid is het toegestaan om een afvoerleiding voor hemelwater, die op het tijdstip van inwerkingtreding van de gebiedsaanwijzing op het openbaar vuilwaterriool is aangesloten, gedurende een termijn van 12 maanden na die inwerkingtreding aangesloten te houden op het openbaar vuilwaterriool.”

Voorbeeld waarbij termijn van inwerkingtreding in gebiedsaanwijzingsbesluit is opgenomen: “Het aanwijzingsbesluit treedt in werking met ingang van de dag na die van bekendmaking, met dien verstande dat per aangewezen gebied de verplichting tot afkoppeling geldt vanaf de data zoals genoemd in de gebiedsaanwijzing.”

Gebiedsaanwijzing

De verordening heeft pas juridische werking als B&W een gebiedsaanwijzingsbesluit hebben genomen. B&W stellen in het aanwijzingsbesluit vast in welk deel van de gemeente het lozingsverbod op welke datum gaat gelden.

Het lozingsverbod geldt (binnen het aangewezen gebied) voor alle eigenaren van bouwwerken, open erven én terreinen, voor zover deze binnen de gebiedsaanwijzing liggen en het desbetreffende besluit geen uitzondering bevat. Bijvoorbeeld: “De beheerder van het openbare riool kan een gebied aanwijzen waarbinnen het verboden is afvloeiend hemelwater en grondwater te lozen in het openbare vuilwaterriool. Daarbij worden de gevallen aangewezen waarvoor het verbod geldt.”

De gemeente kan ook gebieden aanwijzen waar de verordening niet geldt. Een voorbeeld hiervan is de verordening van gemeente Rheden, bijlage 4.

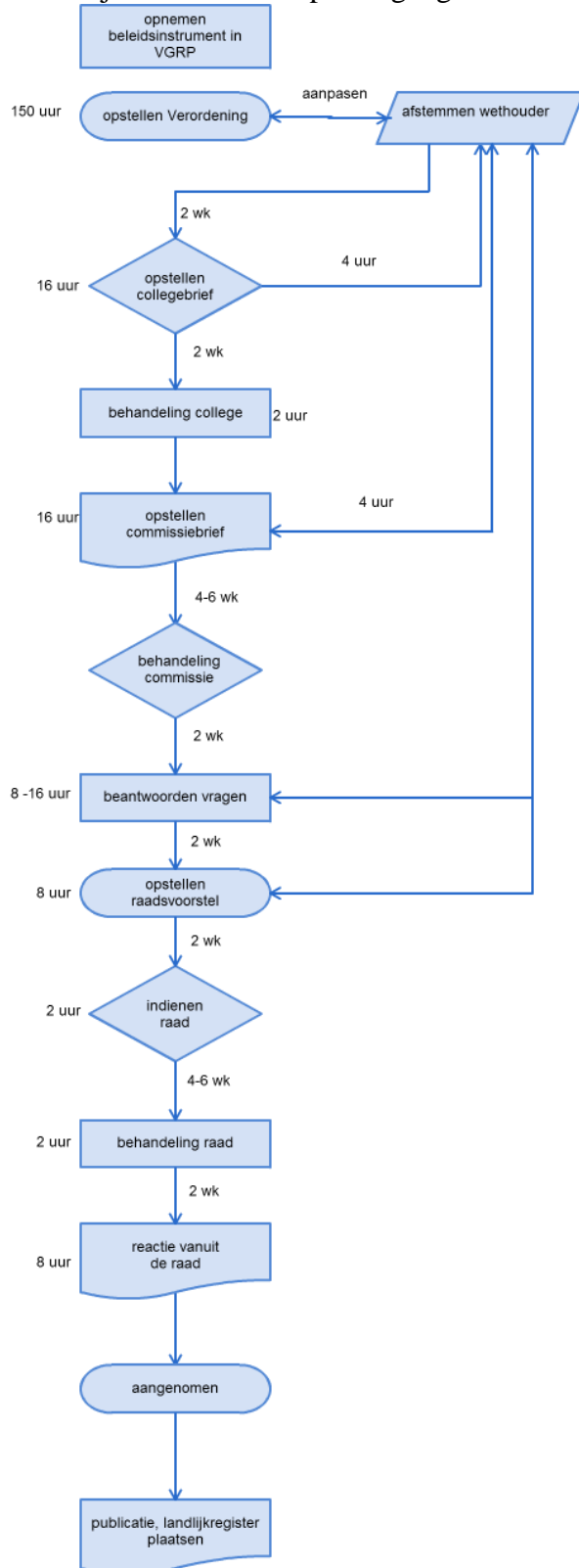
Vrijstellingen/uitzonderingen

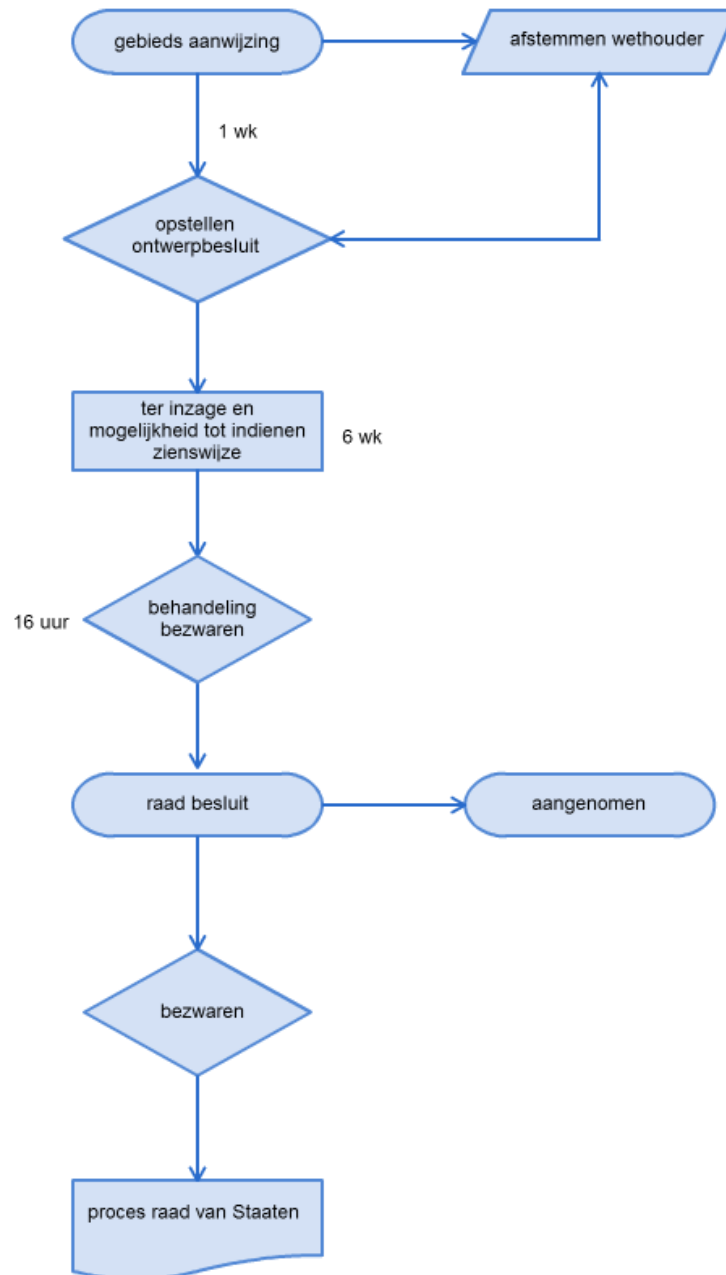
In de hemelwaterverordening kunnen vrijstellingen/uitzonderingen opgenomen worden, bijvoorbeeld een vrijstelling voor kleine oppervlakken en vrijstelling bij extreme buien, zoals

in de verordening van gemeente Rheden, bijlage 4. Ontheffingen kunnen ook geregeld worden via een beleidsregel, zie voorbeeld gemeente Laren in bijlage 5.

5. Stappenplan

In onderstaand stappenplan is een schema van de te doorlopen stappen in het proces naar de vaststelling van een hemelwaterverordening. Het gaat hier om een mogelijkheid, uiteraard afhankelijk van de lokale procesgang.

6. Ervaringen van gemeenten

Gemeente Stichtse Vecht

De wateroverlast in Kockengen in 2014 was een aanleiding om de hemelwaterverordening (bijlage 2) in te voeren. Ook de vervanging van de riolering was een aanleiding: op enkele locaties is het gemengde rioolstelsel vervangen voor een gescheiden rioolstelsel. Binnen dit project zijn uitleggers vanuit het hemelwaterriool tot aan de erfgrans aangelegd. Echter omdat dit (nog) niet nader is gecommuniceerd met de bewoners heeft nog niemand daarop aangesloten. De verordening is op 31 mei 2016 vastgesteld. Hierna vindt gebiedsaanwijzing plaats. Breukelen (de Poel) en Kockengen zijn nu in voorbereiding. De verordening gaat gelden voor gebieden waar de riolering wordt vervangen (planning 5 jaar) en waar reeds een gescheiden stelsel ligt. Deze verordening is ook inzetbaar bij nieuwe aanleg van riolering en bij het corrigeren van foutaansluitingen. Er is wel gedacht aan een aparte verordening voor hemelwater en grondwater, maar grondwater heeft minder prioriteit, omdat het niet vaak op DWA is aangesloten. De gebiedsaanwijzing loopt gelijk op met de hemelwaterverordening. De kosten voor afkoppelen zijn tot aan de erfgrans voor de burger, de uitlegger betaalt de gemeente. Een uitzondering hierop is Kockengen zelf, daar is een nadere compensatieregeling. Wat betreft het redelijkheidsbeginsel: er wordt een beleidsregel opgenomen naar het voorbeeld van gemeente Laren (bijlage 5).

Gemeente Soest

De hemelwaterverordening van de gemeente Soest, zie bijlage 3, dient vooral als sluitstuk voor het afkoppelen van bestaande bouw. Gebiedsaanwijzing moet nog plaatsvinden. De gemeente brengt dit momenteel in kaart. Voor nieuwbouw gaat de verordening waarschijnlijk voor de hele gemeente gelden. Hierbij wordt een afkoppelkansenkaart gemaakt, waarbij ook gekeken wordt naar zones waarvoor eventueel een ontheffing kan gaan gelden. Voor bestaande bouw heeft vrijwillig afkoppelen nog steeds de voorkeur. De hemelwaterverordening is een laatste middel. Bij rioolvervanging wordt de openbare ruimte afgekoppeld en particulier terrein waar mogelijk meegenomen. In dit geval vindt per rioleringsproject gebiedsaanwijzing plaats. De wijze van hemelwaterafvoer is afhankelijk van het soort riolering. Wanneer er een IT-riool is met voldoende berging, kunnen particulieren hierop aansluiten. Als er een hemelwatertransportleiding naar oppervlaktewater ligt voor de openbare ruimte, is de voorkeur om eerst zoveel mogelijk te infiltreren op eigen terrein in verband met capaciteit van de transportleiding. Bij wijken met een ruimere opzet is afkoppelen en infiltreren relatief eenvoudiger dan bij wijken met dichtere bebouwing. Bij gebiedsaanwijzing gaat de gemeente een standaard-afkoppelaanpak aanbieden aan de inwoners. De kosten voor het afkoppelen zijn dan voor de gemeente. Wil de bewoner een andere oplossing, dan is het afkoppelen voor eigen rekening en kan hij gebruik maken van de aangeboden subsidieregeling.

Bijlage 1: Voorbeeldverordening Leidraad Riolering A2100

Onderstaande voorbeeldverordening is een geactualiseerde versie uit de Leidraad Riolering A2100 maart 2015 van het model dat de VNG in 2009 heeft vastgesteld, met bijbehorende toelichting .

De raad van de gemeente

Gezien het voorstel van het college;

gezien het advies van

gelet op artikel 10.32a van de Wet milieubeheer;

overwegende dat de Wet milieubeheer de bevoegdheid biedt bij verordening regels te stellen over het brengen van afvloeiend hemelwater of grondwater op of in de bodem of in een voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater en over het beëindigen van het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater in een voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater;

overwegende dat het gewenst is gebruik te maken van de mogelijkheid het afvloeiende hemelwater en het grondwater in een bepaald gebied vanaf een vooraf te bepalen datum niet meer te doen afvloeien in een openbaar vuilwaterriool;

besluit vast te stellen de

Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

1. bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren;
2. b. beheerder van het openbare riool: het college.

Artikel 2 Lozingsverbod hemel- en grondwater

1. De beheerder van het openbare riool kan een gebied aanwijzen waarbinnen het verboden is afvloeiend hemelwater en grondwater te lozen in het openbare vuilwaterriool.
2. (optioneel) De gebiedsaanwijzing heeft geen betrekking op inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer en op de openbare weg.
3. Bij het vaststellen van gebiedsaanwijzing houdt de beheerder van het openbare riool rekening met het gemeentelijk rioleringsplan.
4. De gebiedsaanwijzing treedt in werking met ingang van de week na de dag waarop zij bekend is gemaakt.
5. De beheerder kan ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid, als van de eigenaar van het bouwwerk, open erf of terrein redelijkerwijs geen andere wijze van

afvoer van het hemelwater of grondwater kan worden geveerd. Aan de ontheffing kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden.

6. Op de voorbereiding van de gebiedsaanwijzing is afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 3 Strafbepaling

Overtreding van het krachtens artikel 2 bepaalde en de daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie.

Artikel 4 Toezichthouders

Met het toezicht op de naleving van de bepalingen bij of krachtens deze verordening gesteld, zijn belast de bij besluit van het college aan te wijzen personen of groep van personen.

Artikel 5 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op

Artikel 6 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van (datum).

De voorzitter, De griffier,

Toelichting

Met de inwerkingtreding van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken per 1 januari 2008 is o.a. de Wet milieubeheer gewijzigd. In artikel 10.32a van de Wet milieubeheer staat dat gemeenteraden in het belang van de milieubescherming bij verordening regels kunnen stellen aan het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater in de openbare vuilwaterriolering, maar ook in het openbare hemelwaterstelsel of openbare ontwateringsstelsel. Dit is een instrument om de gemeentelijke watertaken (zorgplichten) vorm te geven. De wet geeft een bevoegdheid. Dit betekent dat gemeenten niet verplicht zijn een verordening voor het lozen van hemel- en grondwater in de riolering te hebben. Een gemeente legt haar rioleringsbeleid vast in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Hemel- en grondwaterlozingen in de riolering zijn geregeld in het Besluit lozing afvalwater huishoudens (Blah), het Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi) en het Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit). Over de riolering en de aansluiting van bouwwerken op de openbare riolering staan voorschriften in het Bouwbesluit 2012 (BB). De onderhavige verordening is aanvullend en komt niet in strijd met plichten die elders zijn vastgelegd. Bij strijd zou de hogere regeling – de “lozingsbesluiten” en het Bouwbesluit – voorgaan.

Situatie I: Nieuwbouw in een bestaand bebouwd gebied waar een gebiedsaanwijzing geldt (art. 2 van deze verordening).

Op grond van de milieuregelgeving mogen particulieren en bedrijven afvloeiend hemelwater en overtollig grondwater in het oppervlaktewater, in de bodem of in een rioolstelsel lozen (zie art. 2 Blah, art. 3.2 en 3.4 Blbi en art. 3.2 en 3.3 Activiteitenbesluit). Voor nieuwbouw bestaat op grond van de bouwregelgeving niet de plicht – wel een mogelijkheid – om de afvoer van hemelwater aan te sluiten op de openbare riolering (art. 6.18, vijfde lid, onder b BB). Dit artikel bepaalt dat B&W een aansluitvoorschrift stellen voor een hemelwaterleiding als het hemelwater “in dat stelsel of riool mag worden gebracht”. Zodra op grond van deze verordening een aanwijzingsbesluit geldt met de bepaling dat het verboden is afvloeiend hemelwater te lozen in het openbare vuilwaterriool, is een dergelijke lozing niet meer toegestaan. De gemeente zal het aansluitvoorschrift dan weigeren. De wijze waarop het hemelwater wordt verwerkt, moet wel voldoen aan het doelvoorschrift van art. 6.15, eerste lid 1, BB: “het water moet zonder nadelige gevolgen voor de gezondheid kunnen worden afgevoerd”. Dit kan bijvoorbeeld door het water in het oppervlaktewater, de bodem of een eventueel openbaar hemelwaterstelsel te lozen.

Situatie II: Bestaande bouw is aangesloten op het openbare vuilwaterriool in een gebied waar een gebiedsaanwijzing geldt (art. 2 van deze verordening).

Voor de bestaande bouw geldt op grond van het Bouwbesluit enkel de verplichting dat afvloeiend hemelwater zonder nadelige gevolgen voor de gezondheid kan worden afgevoerd (art. 6.15, eerste lid, BB). Een verbod als bedoeld in deze verordening om het afvloeiende hemelwater te lozen in een openbaar vuilwaterriool is hiermee niet in strijd. Het is immers mogelijk aan het doelvoorschrift van art. 6.15, eerste lid, BB te voldoen zonder het afvloeiende hemelwater te lozen in het openbare vuilwaterriool. De perceeleigenaar kan het afvloeiende hemelwater bijvoorbeeld lozen in een watergang, in de bodem of in een eventueel aanwezig openbaar hemelwaterstelsel.

In de praktijk heet het beëindigen van hemel- en grondwaterlozingen in het openbare vuilwaterriool ook wel afkoppelen. Maar deze term is niet wettelijk gedefinieerd. De verordening sluit aan bij het woordgebruik van artikel 10.32a Wet milieubeheer: het beëindigen/verbieden van de lozing van afvloeiend hemelwater en grondwater in een openbaar vuilwaterriool.

Artikel 1 Begripsbepalingen

- Bouwwerk

Een definitie van het begrip bouwwerk geeft de Wet milieubeheer niet. Deze verordening sluit aan bij de in de jurisprudentie aanvaarde definitie: “elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren”.

Aan de hand van de vier elementen van de definitie van het begrip bouwwerk: 1) constructie, 2) van enige omvang, 3) met de grond verbonden, 4) bedoeld om ter plaatse te functioneren, wordt bepaald of een object een bouwwerk is of niet. Over het begrip bouwwerk bestaat een uitgebreide jurisprudentie, het is niet zonder meer duidelijk wanneer aan de vier voorwaarden wordt voldaan om tot de conclusie te komen dat een object een bouwwerk is. Een uitgebreide opsomming van jurisprudentie vindt u in de toelichting op de Modelbouwverordening van de Standaardregelingen in de bouw (Sdu uitgevers bv, Den Haag).

- Beheerder openbaar riool

De in artikel 2 genoemde beheerder van het openbare riool is het college van burgemeester en wethouders. B&W kunnen hun bevoegdheden op grond van deze verordening mandateren aan een uitvoeringsorganisatie.

Een begripsbepaling voor open erf en terrein is niet opgenomen. Met het besluit tot gebiedsaanwijzing en de bijbehorende kaart heeft het college voldoende mogelijkheden om open erven en terreinen al dan niet onder de werking van het besluit en daarmee het lozingsverbod te brengen.

Artikel 2 Lozingsverbod hemel- en grondwater

Inleiding

Dit artikel biedt de mogelijkheid een eigenaar van een bouwwerk die niet uit vrije wil meewerkt aan de uitvoering van een rioleringsplan, te dwingen hemel- en grondwaterlozingen in het openbare vuilwaterriool te beëindigen. Een dergelijke verplichting voor bestaande bouwwerken is alleen mogelijk als een andere wijze van afvoeren of verwerken van hemel- en grondwater redelijk is. Bij het vaststellen van de gebiedsaanwijzing moet de gemeente een afweging maken tussen de kosten van het beëindigen van de lozing en het treffen van voorzieningen die daarmee verband houden, in relatie tot de voordelen die zij hiervan verwacht (zoals het milieurendement en mogelijke reductie van wateroverlast) en de relatie met de ouderdom van het bouwwerk waarin of waaraan de voorzieningen worden getroffen. Ook moet zij deze afweging inzichtelijk maken.

Voor grondwater dat vrijkomt bij drainage, oppompen of andere vormen van onttrekkingen of ontwateren, geldt een gelijke situatie. Ook hier kan het wenselijk zijn het water op een andere wijze af te voeren dan via het vuilwaterriool.

Het verbod geldt ook voor nieuwe lozingen. Bij nieuwbouw of bij veranderingen van de lozings-situatie mogen hemel- en grondwater niet in de openbare vuilwaterriolering terechtkomen.

Het artikel werkt pas nadat de gemeente een bepaalde kern, buurt, wijk of straat heeft aangewezen als gebied waarvoor het verbod gaat gelden. Dit is een apart besluit van de beheerder van het openbare riool (B&W). De beheerder kan hierin zijn eigen afweging maken. Meestal zal dit zijn na een renovatie, groot onderhoud of gehele vernieuwing van het rioolstelsel, waarbij hetzij een gescheiden rioolstelsel een gemengd stelsel vervangt, hetzij een mogelijkheid bestaat af te voeren op een andere wijze. Maar het is ook mogelijk het lozingsverbod op te leggen zonder renovatie of aanleg van een gescheiden openbaar rioolstelsel, bijvoorbeeld in geval van wateroverlast door een beperkte capaciteit van de riolering.

Op grond van artikel 4.22 Wet milieubeheer moet de gemeenteraad een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vaststellen. Dit plan bevat beleid en normering voor het rioolstelsel in de gemeente en geeft aan wanneer vernieuwing en onderhoud plaatsvinden. In het GRP werkt de gemeente de zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater uit: wat verwacht de gemeente van burgers en bedrijven en wat mogen burgers en bedrijven van de gemeente verwachten? De basis voor het lozingsverbod – inclusief de afweging van de redelijkheid en de kosten – ligt in het GRP. Als het GRP geen beleidsvoornemen bevat over het beëindigen van hemel- en grondwaterlozingen in de openbare vuilwaterriolering, kan de gemeente artikel 2 van deze verordening niet toepassen.

Redelijkheid

Art. 10.32a, tweede lid Wet milieubeheer luidt: “Van de mogelijkheid, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, wordt geen gebruik gemaakt, indien van degene bij wie afvloeiend hemelwater of grondwater vrijkomt redelijkerwijs geen andere wijze van afvoer van dat water kan worden gevergd”.

Dit betekent een beperking van de bevoegdheid om een lozingsverbod in te stellen en verplicht de gemeente de redelijkheid van het opleggen of althans het effectueren van dit verbod te motiveren. Het overwegen en motiveren van de redelijkheid doet de gemeente als zij het GRP opstelt. Daarnaast kan zij ontheffing verlenen voor gevallen waarin de plicht onredelijk uitwerkt. (Zie paragraaf 5.1.5 van deze module.)

Ontluchting

De ontluchting van het rioolstelsel verdient bijzondere aandacht. Vaak vindt ontluchting plaats via een bovendakse uitmonding. Het beëindigen van de hemelwaterlozing kan de ontluchting belemmeren of minder effectief maken. Als de gemeente kan voorzien dat door het lozingsverbod in het hoofdriool ontluuchtingsproblemen ontstaan en er geen goede oplossing beschikbaar is dan wel deze onevenredig hoge kosten veroorzaakt, is de gebiedsaanwijzing niet mogelijk. De gemeente moet in het GRP aandacht besteden aan deze problematiek.

Lid 1

Het eerste lid bevat het verbod om afvloeiend hemelwater en grondwater te lozen in het openbare vuilwaterriool. Dit verbod geldt dus voor zowel bestaande als nieuwe lozingen. Het lozingsverbod geldt voor alle eigenaren van bouwwerken, open erven en terreinen, voor zover deze binnen de gebiedsaanwijzing liggen en het desbetreffende besluit geen uitzondering bevat.

Een gebiedsaanwijzing is een besluit van algemene strekking. Dit is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Bij het vaststellen van de gebiedsaanwijzing houdt de beheerder van het openbare riool rekening met het gemeentelijk rioleringsplan.

Het lozingsverbod is niet beperkt tot het bouwwerk, maar betreft ook open erf of terrein. Het verbod betreft dus het afvloeiende hemelwater dat afkomstig is van een bouwwerk en onder meer via een dakgoot, regenpijp en afvoerbuis het openbare vuilwaterriool bereikt. Maar ook het afvloeiende hemelwater dat afkomstig is van een open erf of terrein en via onder meer goten, putten en afvoerbuis het openbare vuilwaterriool bereikt. Een open erf of terrein waarin goten en putten zijn aangebracht, is bijvoorbeeld een terras, oprit, parkeerterrein of laad- en losperron.

De gemeente kan in de gebiedsaanwijzing onderscheid maken in het lozen van hemelwater vanaf de voorkant (wegzijde) van het bouwwerk en vanaf de achterkant. Dit is een gevolg van het redelijkheidscriterium uit het tweede lid van art. 10.32a Wm. Het kan in bepaalde gevallen immers vrij lastig zijn om hemelwater dat aan de achterzijde van een bouwwerk afstroomt naar een openbaar hemelwaterstelsel aan de wegzijde te brengen. Dit zal meestal voor een hele straat of een rij woningen hetzelfde zijn.

Lid 2 (Optioneel)

Aan een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer kan de gemeente via handhaving op de zorgplicht van artikel 2.1 Activiteitenbesluit of via het stellen van (maatwerk)voorschriften op grond van dat artikel eisen stellen. Voor lozingen van hemelwater die al voor de inwerkingtreding van het Activiteitenbesluit plaatsvonden, is het overgangsrecht van artikel 6.18 Activiteitenbesluit relevant. Maatwerkvoorschriften op grond van de zorgplicht en op grond van het overgangsrecht kunnen betrekking hebben op het beëindigen van de hemelwaterlozing in het vuilwaterriool. Als een individuele afweging per inrichting gewenst is (bijvoorbeeld vanwege de aanwezigheid van inrichtingen met verontreinigde

oppervlakken), kan de gemeente ervoor kiezen om inrichtingen in generieke zin uit te zonderen van de gebiedsaanwijzing. Bedrijven, werkplaatsen, scholen, winkels en dergelijke die niet onder het begrip inrichting in de Wm vallen, vallen wel onder de verplichting van dit artikel. Dit betekent dat ook scholen en buurthuizen en dergelijke onder de verordening vallen, waardoor eventuele kosten van het afkoppelen daarvan voor de gemeente zelf zijn. Een redelijke uitvoering van dit artikel brengt met zich mee dat als woningen en bedrijven een gezamenlijk dak en een gezamenlijke hemelwaterafvoer hebben, het besluit rond de gebiedsaanwijzing betrekking heeft op het hele bouwwerk en op alle (deel-/appartementen)eigenaren. Goed onderscheid tussen de verschillende lozers is dan immers niet mogelijk.

De gemeente kan de openbare weg, waarin normaliter goten en putten voor de hemelwaterafvoer liggen, ook generiek uitsluiten van de gebiedsaanwijzing. De beheerder van het openbare riool is immers zelf verantwoordelijk voor het verwerken van het hemelwater dat op de openbare weg valt. Hij hoeft zichzelf geen lozingsverbod op te leggen. De beheerder beschrijft in het GRP hoe hij met dit hemelwater wil omgaan en handelt daar ook naar.

Bij het vaststellen van de verordening kan de gemeenteraad besluiten de uitzonderingen in dit artikellid voor inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer en de openbare weg achterwege te laten. Het gevolg hiervan is dat in een gebied waarvoor een gebiedsaanwijzing geldt als bedoeld in het eerste lid het lozingsverbod ook geldt voor bedrijven en de beheerder zelf. Als de gemeente ook de hemel- en grondwaterlozingen bij bedrijventerreinen wil beëindigen, is het aan te raden het tweede lid niet op te nemen. Een uitzondering voor inrichtingen zou er dan toe leiden dat de gemeente aan alle bedrijven een individueel maatwerkvoorschrift moet stellen.

Lid 3

Het derde lid legt een relatie met het gemeentelijk rioleringsplan. Dit plan bezit een wettelijke basis en is in elke gemeente aanwezig, omdat de Wet milieubeheer dit in artikel 4.22 verplicht stelt. Andere plannen met mogelijk ook beleidsvoornemens over de riolering hebben deze status niet, tenzij de gemeenteraad deze heeft vastgesteld als onderdeel van het gemeentelijk rioleringsplan.

Lid 4

Artikel 10.32a Wm geeft aan dat de verordening de termijn moet noemen waarbinnen de hemel-waterlozing moet zijn beëindigd. Hieraan is in het vierde lid voldaan. De nog in te vullen termijn moet voldoende ruimte laten voor de eventuele beroepsfase tegen de gebiedsaanwijzing en voor de eigenaren van bouwwerken, open erven en terreinen om de werkzaamheden te kunnen (laten) verrichten.

Lid 5

Soms kan de gemeente behoefte hebben om een ontheffing van het verbod te geven. Dat kan in uitzonderingssituaties waarin het lozingsverbod een bijzondere onbillijkheid met zich meebrengt die niet tot de normaal beoogde gevolgen van de verordening en gebiedsaanwijzing behoort. Enig nadeel is wel aanvaardbaar. De gemeente kan de ontheffing onder beperkingen verlenen. Zo kan de ontheffing bijvoorbeeld alleen betrekking hebben op de achterzijde van een bouwwerk of alleen gedurende een bepaalde overgangperiode. Verder kan de gemeente voorschriften aan een ontheffing verbinden. Een voorschrift kan betrekking hebben op onder meer het treffen van een alternatieve (tijdelijke) voorziening.

Lid 6

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure, afdeling 3.4 Awb, is van toepassing op de gebiedsaanwijzing. Hierdoor duurt de voorbereiding van een besluit iets langer. Daar staat tegenover dat de bezwaarschriftenfase na het nemen van het besluit vervalt. Aangezien een gebiedsaanwijzing een concretiserend besluit van algemene strekking is, moet de gemeente het besluit bekendmaken door kennisgeving in een huis-aan-huisblad (art. 3:42 lid 2 Awb).

Artikel 3 Strafbepaling

De Wet milieubeheer kent geen strafbepaling voor overtreding van een verordening als bedoeld in artikel 10.32a. Daarom bevat deze verordening een zelfstandige strafbepaling, gekoppeld aan de geldboetecategorieën van art. 23 Wetboek van Strafrecht. Gekozen is voor de geldboete van de tweede categorie als bedoeld in art. 23 Wetboek van Strafrecht. Momenteel bedraagt de geldboete van de tweede categorie maximaal € 4.050 (voor een rechtspersoon € 8.100). Bij de handhaving van gemeentelijke verordeningen mag de gemeente altijd een last onder dwangsom en/of een last onder bestuursdwang opleggen. De last onder dwangsom komt voor dit type overtreding het eerst in aanmerking.

Artikel 4 Toezicht op de naleving

Artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) geeft aan dat onder toezichthouder wordt verstaan: “een natuurlijk persoon, die bij of krachtens een wettelijk voorschrift is belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift”. Een aangewezen toezichthouder beschikt in beginsel over alle in afdeling 5.2 van de Awb opgenomen bevoegdheden. Op grond van artikel 5:14 van de Awb zijn deze bevoegdheden bij verordening of bij besluit van het college te beperken. In dit verband is ook artikel 5:16a van de Awb van belang. Hierin staat dat een toezichthouder bevoegd is van personen een identiteitsbewijs in te zien als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht. Het college wijst in de regel een gemeentelijke afdeling of dienst aan waarvan de ambtenaren zijn belast met het toezicht op de naleving van de verordening. Bovendien kan het college (in termen van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht: het bevoegd gezag) ambtenaren aanwijzen van andere afdelingen of diensten.

Aanwijzing en opsporingsbevoegdheid

Een bepaling over buitengewone opsporingsambtenaren is overbodig en in strijd met Aanwijzing 92 van de Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving. Immers, artikel 142, eerste lid, aanhef en onder c, van het Wetboek van Strafvordering, bepaalt onder meer dat: “met de opsporing van strafbare feiten als buitengewoon opsporingsambtenaar zijn belast de personen die bij verordeningen zijn belast met het toezicht op de naleving daarvan, een en ander voor zover het die feiten betreft en de personen zijn beëdigd”. Aangezien buitengewone opsporingsambtenaren hun aanwijzing aan het Wetboek van Strafvordering ontlenu, is een nadere regeling niet nodig. De aanwijzing als toezichthouder is de grondslag voor de aanwijzing als buitengewoon opsporingsambtenaar. De opsporingsbevoegdheid van de buitengewone opsporingsambtenaren beperkt zich tot die zaken waarvoor zij toezichthouder zijn. Op grond van het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar moeten zij voldoen aan eisen van vakbekwaamheid en betrouwbaarheid, en zijn beëdigd door de procureur-generaal.

Artikel 5 Inwerkingtreding

De inwerkingtreding van de verordening is in beginsel acht dagen na de bekendmaking (artikel 142 van de Gemeentewet). De gemeenteraad kan in de verordening een ander tijdstip van inwerkingtreding vaststellen of B&W de bevoegdheid geven de inwerkingtreding van de verordening op een nader tijdstip te bepalen.

Artikel 6 Citeertitel

De tekst van artikel 10.32a Wet milieubeheer geeft de verordening geen naam. De naamgeving staat dus vrij. De naam waterverordening lijkt minder geschikt, omdat in sommige provincies een waterverordening – met geheel andere inhoud – bestaat. De naam Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater geeft het beste aan waarover de verordening gaat.

Overgangsrecht

Overgangsrecht is niet nodig, omdat niet eerder een dergelijk lozingsverbod voor afvloeiend hemelwater en grondwater bestond. In gemeenten waar dit wel het geval is, kunnen B&W hiermee rekening houden bij de gebiedsaanwijzing ingevolge art. 2 van deze verordening (= een besluit van algemene strekking). De gebiedsaanwijzing betreft dan niet die gebieden, bouwwerken, erven en terreinen waarvoor eerder een soortgelijke verplichting is gegeven.

Bijlage 2: Voorbeeld Gemeente Stichtse Vecht (concept)

De raad van de gemeente Stichtse Vecht;

Gezien het voorstel van het college;

gezien het advies van de commissie fysiek domein d.d.;

gelet op artikel 10.32a van de Wet milieubeheer;

overwegende dat de Wet milieubeheer de bevoegdheid biedt bij verordening regels te stellen over het brengen van afvloeiend hemelwater of grondwater op of in de bodem of in een rioolvoorziening en over het beëindigen van het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater in een rioolvoorziening voor afvalwater;

overwegende dat het gewenst is gebruik te maken van de mogelijkheid het afvloeiend hemelwater en het grondwater in een bepaald gebied vanaf een vooraf te bepalen datum niet meer te doen afvloeien in een openbaar vuilwaterriool.
besluit vast te stellen de

Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater gemeente Stichtse Vecht 2016

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. **bouwwerk**: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren.
- b. **beheerder van het openbaar riool**: het college.

Artikel 2 Plicht tot afkoppelen

1. De beheerder van het openbaar riool kan een gebied aanwijzen waarbinnen het verboden is een hemelwaterafvoerleiding aan te sluiten of aangesloten te houden op het openbaar vuilwaterriool. Eenzelfde gebiedsaanwijzing kan door genoemde beheerder worden gedaan ten aanzien van het vrijkomende grondwater bij drainage, oppompen of andere vormen van onttrekkingen.
2. De beheerder kan de wijze bepalen waarop het afkoppelen plaatsvindt.
3. De gebiedsaanwijzing heeft geen betrekking op inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer en op de openbare weg.
4. Bij het vaststellen van de gebiedsaanwijzing houdt de beheerder van het openbaar riool rekening met het gemeentelijk rioleringsplan.
5. De gebiedsaanwijzing treedt in werking met ingang van de dag na de dag waarop zij bekend gemaakt is. Binnen twaalf maanden na de inwerkingtreding van het besluit dient de afkoppeling te zijn gerealiseerd. De beheerder kan deze termijn met ten hoogste twaalf maanden verlengen.
6. De beheerder kan ontheffing verlenen van de verplichting tot afkoppelen die voortvloeit uit de gebiedsaanwijzing, indien van de eigenaar van het bouwwerk, open erf of terrein redelijkerwijs geen andere wijze van afvoer van het hemelwater kan worden gevegd.

7. Op de voorbereiding van de gebiedsaanwijzing is afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 3 Strafbepaling

Overtreding van het krachtens artikel 2 bepaalde en de daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.

Artikel 4 Toezichthouders

Met het toezicht op de naleving van de bepalingen bij of krachtens deze verordening gesteld zijn belast de bij besluit van het college aan te wijzen personen of groep van personen.

Artikel 5 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op

Artikel 6 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater gemeente Stichtse Vecht 2016

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van (datum).

De griffier, De voorzitter

Toelichting

Algemeen

Met de inwerkingtreding van de Wet Gemeentelijke Watertaken per 1 januari 2008 is o.a. de Wet milieubeheer gewijzigd. In artikel 10.32a van de Wet milieubeheer is opgenomen dat gemeenteraden in het belang van de bescherming van het milieu bij verordening regels kunnen stellen aan het lozen van afvalwater op de riolering. Hiermee hebben gemeenten een instrument om de gemeentelijke watertaken (zorgplichten voor huishoudelijk-, hemel- en grondwater) vorm te geven.

De wet geeft een bevoegdheid. Dit betekent dat gemeenten niet verplicht zijn een verordening voor het lozen van hemel- en grondwater op de riolering te hebben. Het rioleringsbeleid is neergelegd in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP).

Over de riolering en de aansluiting van bouwwerken op de openbare riolering staan voorschriften in het Bouwbesluit 2012 (BB).

Er zijn twee situaties te onderscheiden met betrekking tot het hemelwaterbeleid van gemeenten.

Situatie I: Nieuwbouw in een bestaand bebouwd gebied waar een gebiedsaanwijzing geldt (art. 2 van deze verordening).

Voor nieuwbouw bestaat niet de plicht – wel de mogelijkheid – om de afvoer van hemelwater aan te sluiten op de openbare riolering (art. 6.18 BB). Zodra een aanwijzingsbesluit geldt met de bepaling dat het riool uitsluitend is bestemd voor afvalwater en fecaliën waarop geen

hemelwater mag worden geloosd, is de mogelijkheid feitelijk niet meer aanwezig. De wijze waarop het hemelwater wordt afgevoerd dient te voldoen aan het doelvoorschrift van art. 6.15 BB: een voor de gezondheid nadelige situatie wordt voorkomen.

Situatie II: Bestaande bouw is aangesloten op het openbaar gemengd rioolstelsel in een gebied waar een gebiedsaanwijzing geldt (art. 2 van deze verordening).

Voor de bestaande bouw geldt de plicht de afvoervoorziening aanwezig te hebben en te houden voor de afvoer van afvalwater en fecaliën (art. 6.15 BB). Een plicht tot het afkoppelen van het hemelwater als bedoeld in deze verordening is hiermee niet in strijd.

De wijze waarop het hemelwater wordt afgevoerd nadat dit is afgekoppeld, dient te voldoen aan het doelvoorschrift van art. 6.15 BB: een voor de gezondheid nadelige situatie wordt voorkomen. Een uitwerking staat meestal in het GRP

Artikel 1 Begripsbepalingen

- bouwwerk

Een definitie van het begrip bouwwerk geeft de Wet milieubeheer niet. Een algemeen aanvaarde begripsbepaling voor bouwwerk is opgenomen in de Model-bouwverordening (MBV). Deze luidt: bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren. Deze omschrijving is in deze verordening overgenomen.

Aan de hand van de vier elementen van de definitie van het begrip bouwwerk: 1) constructie, 2) van enige omvang, 3) met de grond verbonden, 4) bedoeld om ter plaatse te functioneren, wordt bepaald of een object een bouwwerk is of niet.

Over het begrip bouwwerk bestaat een uitgebreide jurisprudentie, te vinden op www.rechtspraak.nl.

Bouwwerk

Korte aanduiding wat wordt verstaan onder het begrip bouwwerk in zin van de Woningwet. In het algemeen is een object een bouwwerk wanneer het aan alle vier de criteria voldoet:

- enige omvang (twee stenen op elkaar is geen bouwwerk)
- technische / bouwkundige constructie (metselen, timmeren, schroeven enz; een kuil gegraven in de aarde en die aarde als een wal eromheen opgeworpen met in de kuil folie teneinde regenwater op te vangen is geen constructie)
- drie dimensionaal (een bouwwerk heeft altijd een lengte, een breedte en een hoogte; een (reclame)bord plat tegen de gevel geschroefd, wegverharding of een terras op maaiveldniveau is derhalve geen bouwwerk; weer wel een weg op een brug, viaduct, tunnel enz)
- plaatsgebonden (kortstondig op een plek staan is geen bouwen - wellicht wel APV standplaats-, ligplaats- of evenementenvergunning; jurisprudentie geeft aan wanneer iets door tijdverloop toch plaatsgebonden is).

In menig bestemmingsplan is voor objecten die geen bouwwerk zijn en wel een ruimtelijke relevantie hebben een aanlegvergunningstelsel opgenomen. Door deze begripsafbakening van bouwwerk, is een groot deel van de wegenbouw geen bouwen in de zin van de Woningwet. Een wegverharding is geen bouwwerk, omdat het niet driedimensionaal is. Een aanlegvergunning, uitwegvergunning enz. is vaak wel vereist.

- beheerder van het openbaar riool.

De in artikel 2 genoemde beheerder van het openbaar riool is het college van burgemeester en wethouders.

Een begripsbepaling voor open erf en terrein is niet opgenomen. Met het besluit tot gebiedsaanwijzing en de bijbehorende kaart heeft het college voldoende mogelijkheden om open erven en terreinen al dan niet onder de werking van het besluit en daarmee de plicht tot afkoppelen te brengen.

Artikel 2 Plicht tot afkoppelen

Inleiding

Dit artikel biedt de mogelijkheid om een eigenaar van een bouwwerk, die niet uit vrije wil meewerkt aan de uitvoering van een rioleringsplan, te dwingen de hemelwaterafvoer los te koppelen van het vuilwaterriool. Een dergelijke verplichting voor bestaande bouwwerken is enkel mogelijk indien een andere wijze van afvoeren of verwerken van hemelwater redelijk is.

Een afweging tussen de kosten van het afkoppelen en het treffen van voorzieningen die daarmee verband houden in relatie tot de voordelen die hiervan worden verwacht (o.a. het milieurendement en mogelijke reductie van wateroverlast) en de relatie met de ouderdom van het bouwwerk waarin of waaraan de voorzieningen worden getroffen, dient plaats te vinden en inzichtelijk te worden gemaakt bij het effectief maken van de bedoelde verplichting.

Voor grondwater dat vrijkomt bij drainage, oppompen of andere vormen van onttrekkingen of ontwateren geldt een gelijke situatie. Ook hier kan het wenselijk zijn dat het water op een andere wijze wordt afgevoerd dan via het vuilwaterriool.

Het artikel werkt pas nadat met betrekking tot de riolering in een bepaalde kern, buurt, wijk of straat een situatie is ingetreden, waardoor het naar het oordeel van de beheerder van het rioleringsstelsel nodig wordt het loskoppelen en het op andere wijze afvoeren van het hemelwater te verlangen. Meestal zal dit zijn na een renovatie, groot onderhoud, geheel vernieuwen van het rioolstelsel, waarbij hetzij een gemengd stelsel wordt vervangen door een gescheiden rioolstelsel, hetzij een mogelijkheid bestaat af te voeren op andere wijze. Het is echter ook mogelijk het afkoppelen op te leggen zonder renovatie of aanleg van een gescheiden openbaar rioolstelsel, bijvoorbeeld in geval van wateroverlast als gevolg van een beperkte capaciteit van de riolering. Het kunnen beschikken over dit artikel is van belang voor het handhaven van de plicht tot afkoppelen bij huishoudens.

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP)

De gemeenteraad is verplicht een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vast te stellen ingevolge artikel 4.22 Wet milieubeheer. Dit plan bevat beleid en normering voor het rioleringsstelsel in

de gemeente en geeft aan wanneer vernieuwing en onderhoud plaatsvindt. De basis voor de verplichting tot afkoppelen – inclusief de afweging van de redelijkheid en de kosten – ligt in het GRP. Indien het GRP geen beleidsvoornemen bevat over het afkoppelen, kan dit artikel niet worden toegepast.

Redelijkheid

Art. 10.32a, tweede lid Wet milieubeheer luidt:

Van de mogelijkheid, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, wordt geen gebruikgemaakt, indien van degene bij wie afvloeiend hemelwater of grondwater vrijkomt redelijkerwijs geen andere wijze van afvoer van dat water kan worden geveerd.

Dit legt een beperking op aan de toepassing van de bevoegdheid uit art. 5.3.4A, en geeft een plicht tot een motivering over de redelijkheid van het opleggen of althans het effectueren van de verplichting. De redelijkheid tot het invoeren van een plicht tot afkoppelen in een bepaald gebied wordt overwogen en gemotiveerd bij het opstellen van het GRP. Daarnaast is voor gevallen waarin de plicht onredelijk uitwerkt een mogelijkheid tot ontheffing opgenomen.

Ontluchting

De ontluchting van het rioleringsstelsel verdient bijzondere aandacht. Gebruikelijk is de ontluchting van de riolering te doen plaatsvinden via een bovendakse uitmonding. Er kunnen zich situaties voordoen dat het afkoppelen van de hemelwaterafvoer leidt tot het niet of minder effectief ontlichten. Indien valt te voorzien dat ontlichtingsproblemen ontstaan in het hoofdriool ten gevolge van het afkoppelen en er geen goede oplossing beschikbaar is dan wel deze onevenredig hoge kosten veroorzaakt, is de gebiedsaanwijzing niet mogelijk. In het GRP dient aandacht te worden besteed aan deze problematiek.

Lid 1

Het eerste lid geeft de plicht tot afkoppelen van de hemelwaterafvoerleiding van het openbaar vuilwaterriool of voor zover nog geen aansluiting aan het openbaar vuilwaterriool bestaat, deze niet aan te brengen. Het gaat hier zowel om de afvoerleidingen die direct zijn aangesloten op het openbaar vuilwaterriool alsmede leidingen die op het perceel of binnen de woning/het gebouw zijn aangesloten op een gemengde leiding die op het openbaar vuilwaterriool is aangesloten. De plicht tot afkoppelen geldt voor alle eigenaren van bouwwerken, open erven en terreinen, voor zover deze zijn gelegen binnen de gebiedsaanwijzing en het desbetreffende besluit geen uitzondering bevat. Eenzelfde situatie geldt voor het grondwater.

Een gebiedsaanwijzing is een besluit van algemene strekking. Dit is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Bij het vaststellen van de gebiedsaanwijzing houdt de beheerder van het openbaar riool rekening met het gemeentelijk rioleringsplan. De beheerder van het openbaar vuilwaterriool is de gemeente, vertegenwoordigd door het college.

De plicht tot afkoppelen is niet beperkt tot het bouwwerk, maar betreft ook open erf of terrein. Bedoeld is zowel het afvloeiend hemelwater dat afkomstig is van een bouwwerk en via een dakgoot, regenpijp, afvoerbuis enz. het openbaar vuilwaterriool bereikt als het afvloeiend hemelwater dat afkomstig is van een open erf of terrein en via goten, putten, afvoerbuis enz.

het openbaar vuilwaterriool bereikt te omvatten. Een open erf of terrein waarin goten en putten zijn aangebracht is onder meer een terras, een oprit, een parkeerterrein, een laad- en losperron.

Het is mogelijk in de gebiedsaanwijzing een onderscheid te maken in het afkoppelen van de aansluiting die zich bevindt aan de voorkant (wegzijde) van het bouwwerk en de achterkant. Dit is een gevolg van het redelijkheidscriterium uit het tweede lid van art. 10.32a Wm. Dit zal meestal voor een hele straat of een rij woningen hetzelfde zijn.

Lid 3

Aan een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer kunnen via de milieuvergunning of de direct werkende (maatwerk)voorschriften eisen worden gesteld. Deze kunnen betrekking hebben op het afkoppelen van de hemelwaterafvoer van het vuilwaterriool. Daarom zijn deze inrichtingen uitgezonderd van de gebiedsaanwijzing over het afkoppelen. Bedrijven, werkplaatsen, scholen, winkels enz die niet vallen onder de Wm, vallen wel onder de verplichting van dit artikel. Dit betekent dat ook scholen, buurthuizen e.d. onder de verordening vallen.

Een redelijke uitvoering van dit artikel brengt met zich mee, dat in het geval woningen en bedrijven onder één dak zijn gelegen en een gezamenlijke hemelwaterafvoer bezitten, het besluit omtrent de gebiedsaanwijzing betrekking heeft op het hele bouwwerk en op alle (deel-/appartements-)eigenaren.

De openbare weg waarin zich normaliter goten en putten voor de afvoer van hemelwater bevinden, is uitgesloten van de plicht tot afkoppelen. Dit komt pas aan de orde wanneer de riolering in de straat wordt gescheiden in een vuilwaterriool en een schoonwaterriool of andere voorziening voor de afvoer en verwerking van hemelwater. Indien aan de voorzijde van een bouwwerk het hemelwater wordt afgekoppeld van het vuilwaterriool en niet afzonderlijk wordt opgevangen of afgevoerd, komt dit vanzelf op de straat en vandaar in het vuilwaterriool. Dan heeft afkoppelen geen zin.

Bij het vaststellen van de verordening kan een gemeenteraad besluiten de uitzondering in dit artikellid voor inrichtingen Wet milieubeheer weg te laten. Het gevolg hiervan is dat in een gebied waarvoor een gebiedsaanwijzing geldt als bedoeld in het eerste lid de plicht tot afkoppelen eveneens geldt voor bedrijven.

Lid 4

In het vierde lid is een relatie gelegd met het gemeentelijk rioleringsplan. Dit plan bezit een wettelijke basis en is in elke gemeente aanwezig, omdat de Wet milieubeheer dit in artikel 4.22 verplicht stelt. Andere plannen, waarin mogelijk ook beleidsvoornemens staan over de riolering, hebben niet deze status, tenzij deze zijn vastgesteld door de gemeenteraad als onderdeel van het gemeentelijk rioleringsplan.

Lid 5

Artikel 10.32a Wm geeft aan dat de termijn waarbinnen de lozing van het hemelwater moet zijn beëindigd in de verordening wordt genoemd. Hieraan is in het derde of vijfde lid voldaan. De nog in te vullen termijn dient voldoende ruimte te laten voor de eventuele bezwaarfase

tegen de gebiedsaanwijzing en dient voldoende ruimte te laten voor de aannemer om planmatig in het bedoelde gebied – na verkregen opdracht van de individuele eigenaren – de werkzaamheden te kunnen verrichten.

Lid 6

Er is behoefte aan een ontheffing die kan worden toegepast in uitzonderingssituaties waarin toepassing van gebiedsaanwijzing een bijzondere onbillijkheid met zich brengt die niet behoort tot de normaal beoogde gevolgen van het de gebiedsaanwijzing. Enig nadeel is aanvaardbaar. Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden. Een voorschrift kan betrekking hebben op onder meer een uitstel van de plicht tot afkoppelen en op het treffen van een alternatieve (tijdelijke) voorziening.

Lid 7

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure, afdeling 3.4 Awb, is van toepassing verklaard.

De voorbereiding van een besluit duurt iets langer. Daar staat tegenover dat de bezwaarschriftenfase na het nemen van het besluit vervalt.

Artikel 3 Strafbepaling

De Wet milieubeheer kent geen strafbepaling voor overtreding van een verordening als bedoeld in artikel 10.32a. Deze wet bevat een uitgebreid systeem van bestuurlijke boete, maar dit is niet gekoppeld aan art.10.32a. Daarom is in deze verordening een zelfstandige strafbepaling opgenomen, gekoppeld aan de geldboetecategorieën van art. 23 Wetboek van Strafrecht.

Gekozen is voor de geldboete van de tweede categorie als bedoeld in art. 23 Wetboek van Strafrecht. Momenteel bedraagt de geldboete van de tweede categorie maximaal € 3.900,- (voor een rechtspersoon € 7.800,-)

Voor het handhaven van gemeentelijke verordeningen geldt altijd de mogelijkheid van dwangsom en bestuursdwang. De dwangsom komt voor dit type overtreding het eerst in aanmerking.

Artikel 4 Toezicht op de naleving

In artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) wordt aangegeven dat onder toezichthouder wordt verstaan: een natuurlijk persoon, die bij of krachtens een wettelijk voorschrift is belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift. Een persoon die aangewezen is als toezichthouder beschikt in beginsel over alle in afdeling 5.2 van de Awb opgenomen bevoegdheden. Op grond van artikel 5:14 van de Awb kunnen deze bevoegdheden bij verordening of bij besluit van het college worden beperkt. In dit verband is tevens artikel 5:16a van de Awb van belang. Hierin staat beschreven dat een toezichthouder bevoegd is van personen inzage te vorderen van een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht. Het college wijst in de regel een gemeentelijke afdeling of dienst aan waarvan de ambtenaren zijn belast met het toezicht op de naleving van de verordening. Voorts kan het college (in termen

van de komende Wet algemene bepalingen omgevingsrecht: bevoegd gezag) ambtenaren aanwijzen van andere afdelingen of diensten.

Aanwijzing betekent niet dat zij tevens opsporingbevoegd zijn.

Een bepaling over buitengewone opsporingsambtenaren is overbodig en in strijd met Aanwijzing 92 van de Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving. Immers, in artikel 142, eerste lid, aanhef en onder c, van het Wetboek van Strafvordering, is onder meer bepaald dat met de opsporing van strafbare feiten als buitengewoon opsporingsambtenaar zijn belast de personen die bij verordeningen zijn belast met het toezicht op de naleving daarvan, een en ander voor zover het die feiten betreft en de personen zijn beëdigd. Aangezien buitengewone opsporingsambtenaren hun aanwijzing aan het Wetboek van Strafvordering ontlenuen, is een nadere regeling niet nodig.

De aanwijzing als toezichthouder is de grondslag voor de aanwijzing als buitengewoon opsporingsambtenaar. De opsporingsbevoegdheid van de buitengewone opsporingsambtenaren beperkt zich tot die zaken waarvoor zij toezichthouder zijn. Zij dienen op grond van het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar aan eisen van vakbekwaamheid en betrouwbaarheid te voldoen en te zijn beëdigd door de procureur-generaal.

Artikel 5 Inwerkingtreding

De inwerkingtreding van de verordening is in beginsel acht dagen na de bekendmaking; zie artikel 142 van de Gemeentewet. De gemeenteraad kan een ander tijdstip van inwerkingtreding in de verordening vaststellen of burgemeester en wethouders in de verordening de bevoegdheid geven om de inwerkingtreding van de verordening op een nader tijdstip te bepalen.

Artikel 6 Citeertitel

De tekst van artikel 10.32a Wet milieubeheer geeft de verordening geen naam. De naamgeving staat dus vrij.

De naam waterverordening lijkt minder geschikt, omdat in sommige provincies een waterverordening – met geheel andere inhoud – bestaat. De naam Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater geeft het beste aan waarover de verordening gaat.

Overgangsrecht

Overgangsrecht is niet nodig, omdat niet eerder een dergelijke verplichting tot het afkoppelen bestond. In gemeenten waar dit wel het geval is, kan bij het nemen van een gebiedsaanwijzing ingevolge art. 2 van deze verordening (= een besluit van algemene strekking) hiermee rekening worden gehouden. De gebiedsaanwijzing betreft dan niet die gebieden, bouwwerken, erven en terreinen waarvoor eerder een soortgelijke verplichting is gegeven.

B&W voorstel

Besluit college

Advies te nemen besluit

De raad voorstellen de Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater gemeente Stichtse Vecht 2016 vast te stellen.

TOELICHTING

Inleiding

In 2008 is de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken vastgesteld en hebben gemeenten de zorgtaak voor hemel- en grondwater erbij gekregen. De invulling hiervoor is in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2012-2016 vastgesteld. De gemeente heeft gesteld dat vermenging van relatief schone afvalwaterstromen met vuilwater ongewenst is.

In het plan is aangegeven dat er in de planperiode geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om een hemelwaterverordening op te stellen. De wateroverlast die in 2014 Kockengen heeft getroffen benadrukte de noodzaak van uitvoering van het Masterplan dorp van het project 'Kockengen Waterproof'. Bij dit project wordt ondermeer de riolering vervangen en wordt aan particulieren gevraagd een inspanning te verrichten door afvalwaterstromen gescheiden aan te bieden. Om de investering doelmatig te maken is de medewerking van de bewoners noodzakelijk. Hoewel onze inzet erop gericht is, dat bewoners vrijwillig hun medewerking verlenen, is het noodzakelijk om daar waar die medewerking uitblijft, over een verordening te beschikken om die medewerking onder redelijke voorwaarden te kunnen verplichten. De modelverordening van de VNG is hiervoor overgenomen.

Bijgaande verordening legt vast dat de beheerder, het college van burgemeester en wethouders, een gebied kan aanwijzen waarbinnen het verboden is om hemelwater- en/of grondwaterafvoerleidingen aan te sluiten of aangesloten te houden op het openbaar vuilwaterriool. Daarbij kan de beheerder bepalen op welke wijze het afkoppelen plaatsvindt. Hierbij wordt rekening gehouden met de algehele redelijkheidbeginselen. De inspanning en kosten moeten in verhouding staan met de hoeveelheid water dat afgekoppeld wordt. Dit betekent dat een plicht tot afkoppelen veelal gaat gelden voor die afvoeren, die dicht bij de openbare weg liggen. Veelal zijn dit afvoeren aan de voorkant van een gebouw. In geval het grote oppervlakken betreft zoals bedrijfsgebouwen, scholen e.d. kan de plicht gaan gelden voor alle regenwaterafvoeren incl. terreinoppervlakken. De wijze van afkoppelen wordt in een gebiedsaanwijzing vastgesteld. Het doel is om in de toekomst alle percelen waarbij wij in de openbare weg een schoonwaterriool aanleggen te verplichten om af te koppelen.

Argumenten

1. De 'Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater gemeente Stichtse Vecht 2016' geeft de gemeente de mogelijkheid om lozingen van hemel- en grondwater op een gemengd stelsel of een vuilwaterriool te beëindigen door te verplichten dat schoon en vuil water gescheiden wordt aangeboden.
2. De verordening kan als 'stok achter de deur' worden gebruikt, daar waar het inzetten op de vrijwillige medewerking van de bewoners/particulier niet tot het gewenste afkoppelresultaat leidt.

Kantttekeningen

De verordening is getoetst op deregulering. De verordening voorziet in een ‘stok achter de deur’ om het gewenste afkoppelresultaat te bereiken. Aangezien dit een belangrijke doelstelling is van de gemeente is de verordening noodzakelijk.

Uitvoering

Onderhavige hemel- en grondwaterverordening treedt in werking de dag na bekendmaking in het Gemeenteblad. Na inwerkingtreding zullen wij de gebiedsaanwijzing vaststellen en in procedure brengen. De gebiedsaanwijzing omvat een overzichtskaart van de gemeente Stichtse Vecht met daarop aangegeven de gebieden waarop de verordening van toepassing is. In deze gebieden is in het verleden of wordt binnenkort gescheiden riolering aangelegd en kan afkoppelen dus redelijkerwijs worden verlangd. Op de kaart staan ook gebieden met gebouwen in de directe nabijheid van oppervlaktewater. Ook hier kan afkoppelen makkelijk worden gerealiseerd en daarom redelijkerwijs van de perceelseigenaar worden verlangd. Na vaststelling van de gebiedsaanwijzing hebben bewoners van de op de kaart weergegeven gebieden 12 maanden de tijd om het hemelwater af te koppelen van het vuilwaterriool.

Communicatieparagraaf

Op de website zal uitleg worden gegeven over het instellen van de Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater gemeente Stichtse Vecht 2016.

De verordening wordt op de gebruikelijke wijze gepubliceerd in het Gemeenteblad. Een kennisgeving hiervan wordt gepubliceerd in de Vechtstroom.

Zodra ook het aanwijzingsbesluit heeft plaatsgevonden zal de gebiedsaanwijzing met bijbehorende kaart worden gepubliceerd op de gemeentelijke website, overheid.nl, lokale media en schriftelijke kennisgeving aan bewoners.

Raadsinformatiebrief

N.v.t.

Financiële paragraaf

De kosten van het afkoppelen komen voor rekening van de perceeleigenaar. Zonder medewerking van inwoners en bedrijven zijn de investeringen voor het dubbele riool minder doelmatig en kan overbelasting van het vuilwaterriool plaats vinden. Dit kan overlast, schade en watervervuiling opleveren.

Juridische paragraaf

De verordening is in samenwerking met het team Juridische zaken opgesteld.

Risicoparagraaf

N.v.t.

Duurzaamheidsaspecten

Schone hemelwaterstromen worden aan de bron gescheiden van vuilwaterstromen. Dit voorkomt dat hemelwater onnodig wordt afgevoerd naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie. Hemelwater kan rechtstreeks worden geloosd op oppervlaktewater.

Overige aspecten

N.v.t.

Raadsvoorstel (concept)

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld Besluit

Vaststellen Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater gemeente Stichtse Vecht 2016

Samenvatting

De gemeente Stichtse Vecht heeft het beleid om zoveel mogelijk ‘schoon’ hemelwater en grondwater rechtstreeks naar oppervlaktewater af te laten voeren. Dit doen wij door, daar waar dit doelmatig is, schoonwaterriolen aan te leggen waarop de gemeente straatkolken en regenwaterafvoeren van gemeentelijke gebouwen en terreinen aansluit. Dit noemen we afkoppelen. Dit afkoppelen willen we niet alleen op gemeentelijk gebied realiseren maar ook op particuliere terreinen. Om de mogelijkheid te hebben om ook burgers en bedrijven te verplichten om schone afvalwaterstromen van de vuilwaterstroom af te koppelen stelt de gemeente de ‘Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater Stichtse Vecht 2016’ vast.

Aanleiding

In 2008 is de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken vastgesteld en hebben gemeenten de zorgtaak voor hemel- en grondwater erbij gekregen. De invulling hiervoor is in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2012-2016 vastgesteld. De gemeente heeft gesteld dat vermenging van relatief schone afvalwaterstromen met vuilwater ongewenst is.

In het plan is aangegeven dat er in de planperiode geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om een hemelwaterverordening op te stellen. De wateroverlast die in 2014 Kockengen heeft getroffen benadrukte de noodzaak van uitvoering van het Masterplan dorp van het project ‘Kockengen Waterproof’. Bij dit project wordt ondermeer de riolering vervangen en wordt aan particulieren gevraagd een inspanning te verrichten door afvalwaterstromen gescheiden aan te bieden. Om de investering doelmatig te maken is de medewerking van de bewoners noodzakelijk. Hoewel onze inzet er op gericht is, dat bewoners vrijwillig hun medewerking verlenen, is het noodzakelijk om daar waar die medewerking uitblijft, over een verordening te beschikken om die medewerking onder redelijke voorwaarden te kunnen verplichten. De modelverordening van de VNG is hiervoor overgenomen.

Doel en beoogd maatschappelijk effect

Bijgaande verordening legt vast dat de beheerder, het college van burgemeester en wethouders, een gebied kan aanwijzen waarbinnen het verboden is om hemelwater- en/of grondwaterafvoerleidingen aan te sluiten of aangesloten te houden op het openbaar vuilwaterriool. Daarbij kan de beheerder bepalen op welke wijze het afkoppelen plaatsvindt. Hierbij wordt rekening gehouden met de algehele redelijkheidbeginselen. De inspanning en kosten moeten in verhouding staan met de hoeveelheid water dat afgekoppeld wordt. Dit betekent dat een plicht tot afkoppelen veelal gaat gelden voor die afvoeren die dicht bij de openbare weg liggen. Veelal zijn dit afvoeren aan de voorkant van een gebouw. In geval het grote oppervlakken betreft zoals bedrijfsgebouwen, scholen e.d. kan de plicht gaan gelden voor alle regenwaterafvoeren incl. terreinoppervlakken. De wijze van afkoppelen wordt in een

gebiedsaanwijzing vastgesteld. Het doel is om in de toekomst alle percelen waarbij wij in de openbare weg een schoonwaterriool aanleggen te verplichten om af te koppelen.

Argumenten

1. De ‘Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater gemeente Stichtse Vecht 2016’ geeft de gemeente de mogelijkheid om lozingen van hemel- en grondwater op een gemengd stelsel of een vuilwaterriool te beëindigen door te verplichten dat schoon en vuil water gescheiden wordt aangeboden.

2. De verordening kan als ‘stok achter de deur’ worden gebruikt, daar waar het inzetten op de vrijwillige medewerking van de bewoners/particulier niet tot het gewenste afkoppelresultaat leidt.

Tijdpad

Onderhavige hemel- en grondwaterverordening treedt in werking de dag na bekendmaking in het Gemeenteblad. Na inwerkingtreding zullen wij de gebiedsaanwijzing vaststellen en in procedure brengen. De gebiedsaanwijzing omvat een overzichtskaart van de gemeente Stichtse Vecht met daarop aangegeven de gebieden waarop de verordening van toepassing is. In deze gebieden is in het verleden of wordt binnenkort gescheiden riolering aangelegd en kan afkoppelen dus redelijkerwijs worden verlangd. Op de kaart staan ook gebieden met gebouwen in de directe nabijheid van oppervlaktewater. Ook hier kan afkoppelen makkelijk worden gerealiseerd en daarom redelijkerwijs van de perceelseigenaar worden verlangd. Na vaststelling van de gebiedsaanwijzing hebben bewoners van de op de kaart weergegeven gebieden 12 maanden de tijd om het hemelwater af te koppelen van het vuilwaterriool.

Kanttelingen

De verordening is getoetst op deregulering. De verordening voorziet in een ‘stok achter de deur’ om het gewenste afkoppelresultaat te bereiken. Aangezien dit een belangrijke doelstelling is van de gemeente is de verordening noodzakelijk.

Communicatie

Op de website zal uitleg worden gegeven over het instellen van de Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater gemeente Stichtse Vecht 2016.

De verordening wordt op de gebruikelijke wijze gepubliceerd in het Gemeenteblad. Een kennisgeving hiervan wordt gepubliceerd in de Vechtstroom.

Zodra ook het aanwijzingsbesluit heeft plaatsgevonden zal de gebiedsaanwijzing met bijbehorende kaart worden gepubliceerd op de gemeentelijke website, overheid.nl, lokale media en schriftelijke kennisgeving aan bewoners.

Financiën en risico's

De kosten van het afkoppelen komen voor rekening van de perceelseigenaar. Zonder medewerking van inwoners en bedrijven zijn de investeringen voor het dubbele riool minder doelmatig en kan overbelasting van het vuilwaterriool plaats vinden. Dit kan overlast, schade en watervervuiling opleveren.

Bijlage 3: Voorbeeld Gemeente Soest

Verordening afvoer hemelwater en grondwater Gemeente Soest

De raad van de Gemeente Soest;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 maart 2015, nr. RV 15-09 ;

gelet op artikel 10.32a Wet milieubeheer en artikel 149 en 154 van de Gemeentewet;

Overwegende

- dat afvalwater op een doelmatige en milieu hygiënisch verantwoorde wijze dient te worden beheerd en afgevoerd;
- dat de gemeenteraad van Soest een Gemeentelijk Rioleringsplan heeft vastgesteld waarin is gesteld dat vermenging van schone afvalwaterstromen (zoals hemelwater en grondwater) met vuil afvalwater, overeenkomstig de in artikel 10.29a van de Wet milieubeheer vastgelegde voorkeursvolgorde voor de behandeling van afvalwater, zoveel mogelijk moet worden teruggedrongen;
- dat artikel 10.32a van de Wet milieubeheer de gemeenteraad de bevoegdheid biedt bij verordening regels te stellen over het brengen van afvloeiend hemelwater of grondwater op of in de bodem of in een openbaar vuilwaterriool en over het beëindigen van het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater in een openbaar vuilwaterriool;
- dat de gemeente via de bedoelde verordening de afkoppeling van hemelwater en grondwater van een openbaar vuilwaterriool af kan dwingen, mits afkoppeling in redelijkheid van de lozer kan worden gevergd;
- dat het gewenst is, als sluitstuk van het voor een gemeente ter beschikking staande instrumentarium, gebruik te maken van de verordende bevoegdheid.

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. aankoppelen: het aansluiten van de afvoer van op verhard oppervlak vallend hemelwater en de afvoer van grondwater naar een openbaar vuilwaterriool;
- b. afkoppelen: het beëindigen van de afvoer van op verhard oppervlak vallend hemelwater en de afvoer van grondwater naar een openbaar vuilwaterriool, door dit afvalwater te benutten, te infiltreren in de bodem dan wel te brengen in oppervlaktewater;
- c. afvalwater: al het water waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen, inclusief (relatief) schoon hemelwater en grondwater.
- d. beheerder: beheerder van het openbaar vuilwaterriool zijnde het college;
- e. bestaande bouw: reeds gebouwd bouwwerk;
- f. bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is,

hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren.

- g. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Soest;
- h. hemelwater: regenwater, ijzel, sneeuw en hagel.
- i. nieuwbouw: geheel of gedeeltelijk nieuw te bouwen bouwwerk;
- j. openbaar vuilwaterriool: voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast.

Artikel 2. Werkingsgebied

Deze verordening is van toepassing op het grondgebied van de gemeente Soest.

Artikel 3. Verbod op aankoppelen in geval van nieuwbouw

- 1) Het is verboden om bij nieuwbouw in een gebied, aangewezen door middel van een besluit van de beheerder, in een openbaar vuilwaterriool hemelwater aan te koppelen of grondwater aan te koppelen dat vrijkomt bij drainage, oppompen of andere vormen van onttrekkingen.
- 2) De gebiedsaanwijzing treedt in werking een dag na de bekendmaking ervan.
- 3) De beheerder kan ontheffing verlenen van het verbod bedoeld in het eerste lid, indien van de eigenaar van het bouwwerk, open erf of terrein redelijkerwijs geen andere wijze van afvoer van het hemelwater en grondwater kan worden gevegd, omdat het tot onredelijke hoge kosten voor de perceeleigenaar leidt. Een ontheffing wordt aangevraagd middels een door het college vastgesteld formulier.
- 4) Op de voorbereiding van de gebiedsaanwijzing is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 4. Plicht tot afkoppelen in geval van bestaande bouw

1. Het is verboden om bij bestaande bouw in een gebied, aangewezen door middel van een besluit van de beheerder, in een openbaar vuilwaterriool hemelwater te lozen of grondwater te lozen dat vrijkomt bij drainage, oppompen of andere vormen van onttrekkingen.
2. De beheerder kan de wijze bepalen waarop het afkoppelen moet plaatsvinden. Dit kan:
 - a. op initiatief van de gemeente, waarbij het hemelwater van het openbaar vuilwaterriool wordt afgekoppeld op het terrein van de eigenaar op kosten van de gemeente.
 - b. op initiatief van de gemeente, waarbij de eigenaar van het terrein zelf op eigen kosten het hemelwater van het openbaar vuilwaterriool afkoppelt.
3. De gebiedsaanwijzing treedt in werking een dag na de bekendmaking ervan. Binnen twaalf maanden na de inwerkingtreding van het besluit dient de afkoppeling te zijn gerealiseerd. De beheerder kan deze termijn met ten hoogste twaalf maanden verlengen.
4. De beheerder kan ontheffing verlenen van de verplichting tot afkoppelen als bedoeld in het eerste lid, indien van de eigenaar van het bouwwerk, open erf of terrein redelijkerwijs geen andere wijze van afvoer van het hemelwater en grondwater kan worden gevegd, omdat het tot onredelijke hoge kosten voor de perceeleigenaar leidt. Een ontheffing wordt aangevraagd middels een door het college vastgesteld formulier.
5. Op de voorbereiding van de gebiedsaanwijzing is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 5. Strafbepaling

Overtreding van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 3 en 4 en de daarop gebaseerde voorschriften en beperkingen wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.

Artikel 6. Toezichthouders

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de bij besluit van het college aangewezen personen of groep van personen.

Artikel 7. Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als Verordening afvoer hemelwater en grondwater Gemeente Soest.

Artikel 8. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking zes weken na de dag van bekendmaking.

Deze verordening treedt in werking zes weken na de dag van bekendmaking.

Soest, 30 april 2015.

de raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

M.van Vliet MPM AA R.T. Metz

Toelichting

Artikel 3. Verbod op aankoppelen in geval van nieuwbouw

Lid 1

Het verbod op het aankoppelen van hemelwater geldt voor alle eigenaren van bouwwerken, open erven en terreinen, voor zover deze zijn gelegen binnen de gebiedsaanwijzing en het desbetreffende besluit geen uitzondering bevat. Eenzelfde situatie geldt voor het grondwater.

De plicht tot niet aankoppelen is dus niet slechts beperkt tot het bouwwerk, maar betreft ook het open erf of andere terreinen. Bedoeld is zowel het afvloeiend hemelwater dat afkomstig is van een bouwwerk en via een dakgoot, regenpijp, afvoerbuis enzovoort het openbaar vuilwaterriool bereikt als het afvloeiend hemelwater dat afkomstig is van een open erf of terrein en via goten, putten, afvoerbuis enzovoort het openbaar vuilwaterriool bereikt. Een open erf of terrein waarin goten en putten zijn aangebracht is onder meer een terras, een oprit, een parkeerterrein, een laad- en losperron. Ook de openbare weg binnen een aangewezen gebied valt binnen de reikwijdte van de afkoppelplicht.

In het besluit tot gebiedsaanwijzing wordt beleidsmatig onderbouwd dat het gevraagde in beginsel redelijk is, waarbij concreet wordt aangegeven wat concreet gevraagd wordt (gescheiden aanbieden of infiltreren) en wat daarvan de (financiële) consequenties zijn.

Lid 5

Op de voorbereiding van de gebiedsaanwijzing is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 Awb), van toepassing. Belanghebbenden hebben hiermee de gelegenheid op het ontwerpbesluit zienswijzen in te brengen. Op deze manier wordt een zorgvuldige voorbereiding en vaststelling gewaarborgd.

Artikel 4. Plicht tot afkoppelen in geval van bestaande bouw

Lid 1

Het eerste lid geeft de plicht tot afkoppelen van de hemelwaterafvoerleiding van het openbaar vuilwaterriool. Het gaat hier zowel om de afvoerleidingen die direct zijn aangesloten op het openbaar vuilwaterriool alsmede leidingen die op het perceel of binnen de woning/het gebouw zijn aangesloten op een gemengde leiding die op het openbaar vuilwaterriool is aangesloten. De plicht tot afkoppelen geldt voor alle eigenaren van bouwwerken, open erven en terreinen, voor zover deze zijn gelegen binnen de gebiedsaanwijzing en het desbetreffende besluit geen uitzondering bevat. Eenzelfde situatie geldt voor het grondwater.

De plicht tot afkoppelen is dus niet slechts beperkt tot het bouwwerk, maar betreft ook het open erf of andere terreinen. Bedoeld is zowel het afvloeiend hemelwater dat afkomstig is van een bouwwerk en via een dakgoot, regenpijp, afvoerbuï enzovoort het openbaar vuilwaterriool bereikt als het afvloeiend hemelwater dat afkomstig is van een open erf of terrein en via goten, putten, afvoerbuï enzovoort het openbaar vuilwaterriool bereikt. Een open erf of terrein waarin goten en putten zijn aangebracht is onder meer een terras, een oprit, een parkeerterrein, een laad- en losperron. Ook de openbare weg binnen een aangewezen gebied valt binnen de reikwijdte van de afkoppelplicht.

In de gebiedsaanwijzing wordt rekening gehouden met de locatie van de hemel- en/of grondwaterafvoer. In eerste instantie wordt onderscheid gemaakt tussen aansluitingen die zich aan de voorkant (wegzijde) van het bouwwerk bevinden en de achterkant van het bouwwerk. Dit is een gevolg van het redelijkheidscriterium uit het tweede lid van art. 10.32a Wet milieubeheer. De voorkant van het bouwwerk kan in de meeste gevallen relatief gemakkelijk worden afgekoppeld. De achterzijde van het bouwwerk is soms moeilijker af te koppelen en zal, indien afkoppeling in redelijkheid niet verlangd kan worden, buiten beschouwing worden gelaten. In het besluit tot gebiedsaanwijzing wordt beleidsmatig onderbouwd dat het gevraagde in beginsel redelijk is, waarbij concreet wordt aangegeven wat concreet gevraagd wordt (gescheiden aanbieden of infiltreren) en wat daarvan de (financiële) consequenties zijn.

Lid 2

Door de beheerder kan worden aangegeven op welke wijze afkoppelen (technisch) moet gebeuren. Indien na het afkoppelen de hemelwater- en/of grondwaterafvoerleiding moet worden aangesloten aan het openbaar schoonwaterriool, biedt de bouwregelgeving de mogelijkheid aan te geven op welke wijze deze aansluiting (technisch) moet plaatsvinden.

Lid 3

Artikel 10.32a Wet milieubeheer geeft aan dat de termijn waarbinnen de lozing van het hemelwater moet zijn beëindigd in de verordening wordt genoemd. De afkoppelplicht kan niet van de ene op de andere dag worden afgekondigd. In de gebiedsaanwijzing wordt gekozen voor een termijn van 12 maanden.

Lid 4

Ontheffing van de afkoppelverplichting is mogelijk in uitzonderingssituaties waarin toepassing van gebiedsaanwijzing een bijzondere onbillijkheid met zich brengt die niet behoort tot de normaal beoogde gevolgen van het de gebiedsaanwijzing. Enig individueel nadeel is echter aanvaardbaar om een collectief doel te dienen (zoals het voorkomen van wateroverlast).

In de aan te wijzen gebieden is het soms mogelijk om het hemelwater en/of grondwater aan te sluiten op het openbare schoonwaterriool. Waar er geen openbaar schoonwaterriool aanwezig is, zijn er in de regel voldoende mogelijkheden hemelwater te infiltreren in de bodem of te lozen in oppervlaktewater. Het verlenen van een ontheffing van de afkoppelverplichting is daarom alleen aan de orde indien het afkoppelen tot onredelijk hoge kosten voor de perceeleigenaar leidt. Dit kan bijvoorbeeld spelen bij het moeten uitvoeren van werkzaamheden aan leidingdoorvoeren door de fundering. Of de kosten onredelijk zijn wordt, bij de beoordeling van een verzoek om ontheffing, bepaald aan de hand van de concrete omstandigheden van het geval. Als voor een individuele perceel eigenaar de te maken kosten onevenredig hoog zijn, in vergelijking met anderen in het aangewezen gebied, ligt ontheffing in de rede.

Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden. Een voorschrift kan betrekking hebben op onder meer een uitstel van de plicht tot afkoppelen en op het treffen van een alternatieve (tijdelijke) voorziening. Een voorschrift dient vergezeld te gaan van een goede motivering.

Lid 5

Op de voorbereiding van de gebiedsaanwijzing is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 Awb), van toepassing. Belanghebbenden hebben hiermee de gelegenheid op het ontwerpbesluit zienswijzen in te brengen. Op deze manier wordt een zorgvuldige voorbereiding en vaststelling gewaarborgd.

Artikel 8. Inwerkingtreding

In verband met het bepaalde in de Referendumverordening treedt deze verordening zes werken na de dag van bekendmaking in werking.

Bijlage 4: Voorbeeld Gemeente Rheden

De raad van de gemeente Rheden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 september 2015;

gelet op artikel 10.32a van de Wet milieubeheer;

overwegende dat de Wet milieubeheer de bevoegdheid biedt bij verordening regels te stellen over het brengen van afvloeiend hemelwater of grondwater op of in de bodem of in een rioolvoorziening;

overwegende dat het gewenst is gebruik te maken van de mogelijkheid het afvloeiend hemelwater en het grondwater in een bepaald gebied vanaf inwerkingtreding van deze verordening niet meer te doen afvloeien in een openbaar gemengd riool;

besluit:

vast te stellen de

Verordening afvoer hemelwater en grondwater Rheden 2015

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. **Bouwwerk:** elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren;
- b. **nieuw bouwwerk:** bouwwerk dat wordt opgericht na inwerkingtreding van deze verordening, inclusief herbouw na sloop van een bestaand bouwwerk;
- c. **verhard oppervlak:** alle oppervlakken die gemaakt zijn van steenachtig of ander materiaal, waaronder daken, tegels, bestratingen, asfaltoppervlakken, etc.;
- d. **nieuw verhard oppervlak:** verhard oppervlak dat wordt aangelegd na inwerkingtreding van deze verordening, inclusief aanleg na verwijdering van bestaand verhard oppervlak;
- e. **eigenaar:** degene op wiens terrein het hemelwater valt of onder wiens terrein zich het grondwater bevindt;
- f. **beheerder van het openbaar riool:** het college;
- g. **gemengd riool:** een riool bedoeld voor afvoer van huishoudelijk afvalwater en hemelwater;
- h. **vuilwaterriool:** een riool niet bedoeld voor afvoer van hemelwater maar wel van huishoudelijk afvalwater;
- i. **VGS:** verbeterd gescheiden stelsel; hemelwaterriolering met enige berging ten behoeve van verwerking vuil in hemelwater.

Artikel 2 Reikwijdte van de verordening

1. Deze verordening is niet van toepassing op inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer en op de openbare wegen in beheer bij de gemeente, de provincie, het waterschap en het Rijk.
2. Deze verordening is, voor wat betreft het lozen van hemelwater, niet van toepassing op bouwwerken en verharde oppervlakken die ten tijde van de inwerkingtreding van de verordening reeds bestonden.

Hoofdstuk 2 Lozen van hemelwater

Artikel 3 Verbod op lozen van hemelwater op het gemengd riool

1. Het is verboden vanaf een nieuw bouwwerk en nieuw verhard oppervlak hemelwater te lozen op het gemengd riool of de openbare weg, met uitzondering van de gebieden weergegeven op de kaarten van bijlage 1 en 2 bij deze verordening.
2. De eigenaar heeft daarbij vrije keuze tussen de toe te passen voorzieningen op eigen terrein om het hemelwater te verwerken.
3. De voorzieningen als bedoeld in lid 2 dienen uiterlijk 10 weken na het gereedkomen van het bouwwerk of aanleg van het verhard oppervlak gerealiseerd te zijn.
4. De beheerder kan ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid, indien van de eigenaar van het bouwwerk of het verhard oppervlak redelijkerwijs een te grote financiële inspanning wordt geëist in verhouding tot het doel van het verbod.
5. De aanvraag om een ontheffing als bedoeld in het vierde lid wordt tegelijk met de aanvraag om een omgevingsvergunning bouwen ingediend. Bij de aanvraag wordt een door een ter zake kundig bureau opgestelde onderbouwing van de financiële inspanning aangeleverd.
6. Indien geen andere lozing mogelijk is dan op het gemengd riool dan is eenmalig aansluitrecht, gerelateerd aan de grootte van het afwaterende oppervlak, verschuldigd.

Artikel 4 Vrijstelling voor kleine oppervlakken

1. Het verbod, bedoeld in artikel 3, is niet van toepassing bij een totaaloppervlak van nieuwe bouwwerken en nieuw verhard oppervlak van minder dan 60 m².
2. Degene die een nieuw bouwwerk opricht of nieuw verhard oppervlak aanbrengt als bedoeld in het eerste lid, meldt dit bij de beheerder van het openbaar riool. Een aanvraag om een omgevingsvergunning bouwen wordt gelijkgesteld met een melding.

Artikel 5 Vrijstelling bij extreme buien

1. Het verbod, bedoeld in artikel 3, geldt niet indien de te verwerken hoeveelheid hemelwater groter is dan de hoeveelheid die bij een regenperiode met een overschrijdingsfrequentie van 1 maal per 5 jaar ontstaat.
2. De eigenaar is verplicht de overstortvoorziening, waarmee hemelwater bij extreme buien op het gemengde riool wordt geloosd, zodanig in te richten dat controle van de werking en het onderhoud door de beheerder van het openbaar riool kan plaatsvinden. Hiertoe dient hij een ontwerptekening en revisietekening ter goedkeuring aan de beheerder te overleggen.
3. De op eigen terrein te verwerken hoeveelheden water mogen niet tot overlast op naburige percelen leiden.

Artikel 6 Kwaliteit af te voeren water

Het afstromende water dat geloosd wordt op het hemelwater- of gemengde rioolstelsel mag niet sterker verontreinigd zijn, en geen andere verontreinigingen bevatten, dan het hemelwater dat van openbare wegoppervlakten afstroomt.

Hoofdstuk 3 Lozen van grondwater

Artikel 7 Verbod op lozen van grondwater op het gemengd riool

1. Het is verboden grondwater af te voeren naar het gemengde rioolstelsel.
2. De beheerder kan ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid, indien:
 - a. het bestaande gemiddelde hoogste grondwaterpeil (GHG) op het perceel hoger ligt dan 70 cm onder maaiveld;
 - b. het lozen niet tot een onaanvaardbare grondwaterstandsverlaging in de omgevende percelen leidt; en
 - c. van de perceeleigenaar redelijkerwijs geen andere wijze van lozen kan worden gevegd.
3. Een ontheffing als bedoeld in het tweede lid vervalt zodra het mogelijk is om te lozen op een openbaar hemelwaterstelsel of drainagestelsel.

Hoofdstuk 4 Overige bepalingen

Artikel 8 Strafbepaling

Overtreding van het bij of krachtens deze verordening bepaalde en de daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie.

Artikel 9 Voorbereiding, uitvoering, toezicht en handhaving

1. Aansluiting van hemelwaterleidingen op gemeentelijke voorzieningen, zoals straatkolken, leidingen en de openbare weg, dienen volgens de eisen van de gemeente uitgevoerd te worden.
2. Met het toezicht op de naleving van de bepalingen bij of krachtens deze verordening gesteld zijn belast de bij besluit van het college aan te wijzen personen of groep van personen.

Artikel 10 Onderhoud en beheer

De eigenaar is verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van zijn voorzieningen.

Artikel 11 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Artikel 12 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening afvoer hemelwater en grondwater Rheden 2015.

Vastgesteld bij raadsbesluit d.d. 20 oktober 2015, nr. 7.

De Steeg, 20 oktober 2015

De raad voornoemd,

voorzitter.

griffier.

Bijlage 1 en 2: Gebiedsaanwijzing van gebieden waar geen verbod op het lozen van hemelwater op het gemengd riool of openbare weg geldt.

De gebieden waar het verbod op het lozen van hemelwater op het gemengd riool niet geldt zijn:

Bijlage 1

In Velp-Zuid het gebied ten zuiden van de Reigerstraat en ten oosten van de President Kennedylaan.

Bijlage 2

In Dieren en Ellecom het gebied dat samenvalt met het grondwaterbeschermingsgebied.

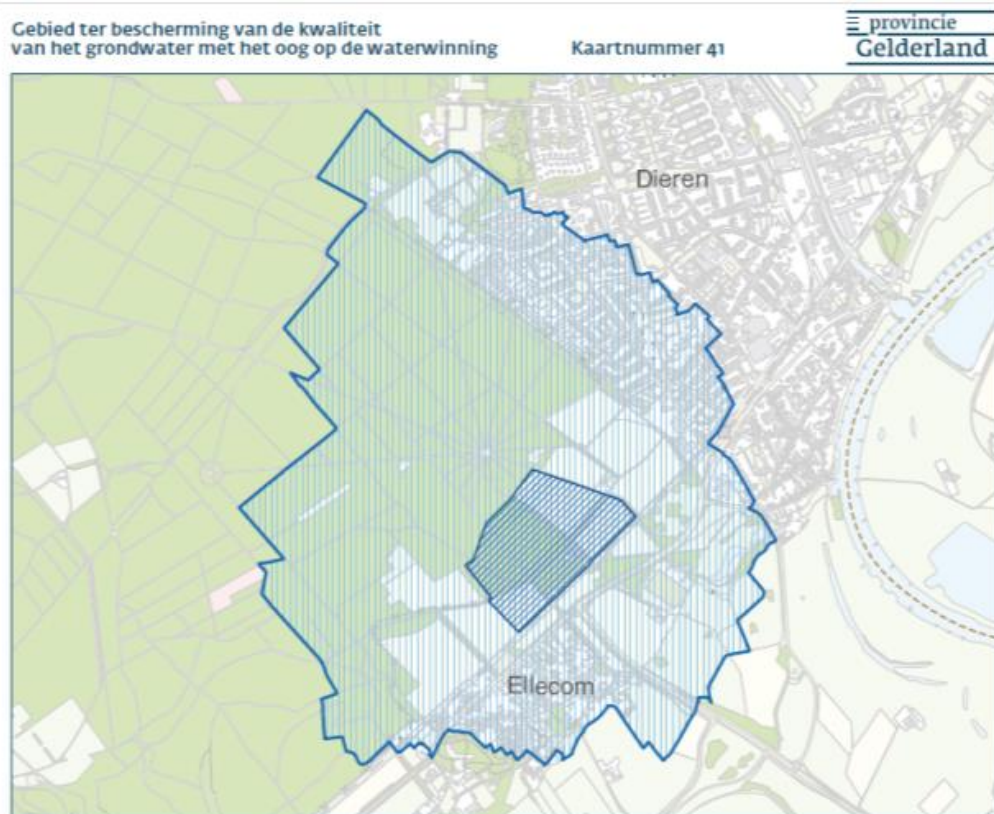
Bijlage 1

Niet infiltreerbaar gebied in nieuw Velp-Zuid

Bijlage 2

Grondwaterbeschermingsgebied Dieren en Ellecom

Toelichting

Algemeen

Met de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke watertaken per 1 januari 2008 is o.a. de Wet milieubeheer gewijzigd. In artikel 10.32a van de Wet milieubeheer is opgenomen dat gemeenteraden een nieuwe bevoegdheid hebben en in het belang van de bescherming van het milieu bij verordening regels kunnen stellen aan het lozen van afvalwater op de riolering. Hiermee hebben gemeenten een nieuw instrument gekregen om de gemeentelijke watertaken (zorgplichten) vorm te geven. De wet geeft een bevoegdheid. Dit betekent dat gemeenten niet verplicht zijn een verordening voor het lozen van afvalwater op de riolering te hebben. In het rioleringsbeleid, dat is neergelegd in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP), bepaalt de gemeente of de inzet van dit nieuwe instrument nodig is, gelet op de lokale omstandigheden.

Over de riolering en de aansluiting van bouwwerken op de openbare riolering staan voorschriften in het Bouwbesluit 2012. De onderhavige verordening is aanvullend en komt niet in strijd met plichten die elders zijn vastgelegd. Bij strijd zou de hogere regeling -het Bouwbesluit- voorgaan.

Toelichting op de artikelen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Bouwwerk

Een definitie van het begrip bouwwerk geeft de Wet milieubeheer of Woningwet niet, in de bouwverordening wordt een in de jurisprudentie aanvaarde definitie aangehouden:

bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren.

Deze omschrijving is in deze verordening overgenomen. Aan de hand van de vier elementen van de definitie van het begrip bouwwerk: 1 constructie, 2 van enige omvang, 3 met de grond verbonden, 4 bedoeld om ter plaatse te functioneren, wordt bepaald op een object een bouwwerk is of niet. Over het begrip bouwwerk bestaat een uitgebreide jurisprudentie, het is niet zonder meer duidelijk wanneer aan de vier voorwaarden wordt voldaan om tot de conclusie te komen dat een object een bouwwerk is.

Beheerder openbaar riool

De in verschillende artikelen van deze verordening genoemde beheerder van het openbaar riool is het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 2 Reikwijdte van de verordening

De waterverordening is niet van toepassing op inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer. Het lozen van hemelwater en grondwater op de riolering is voor inrichtingen geregeld in het Activiteitenbesluit. Daarin staat dat lozing van afstromend hemelwater op een vuilwaterriool alleen is toegestaan als lozing in een schoon-waterstelsel, het oppervlaktewater of de bodem niet mogelijk is. Daarmee wordt dus hetzelfde geëist als wat in de verordening is aangegeven en is het dus niet nodig om de verordening van toepassing te verklaren op inrichtingen volgens het Activiteitenbesluit. Er bestaat wel een verschil in de complexiteit van lozingen bij inrichtingen en de overige bouwwerken, in die zin dat bijv. de verontreinigingen van het hemelwater bij de eerstgenoemde veel groter kunnen zijn. Dit brengt met zich mee dat vaker eisen t.a.v. voorzuivering aan de orde zijn.

Artikel 3 Verbod op lozen van hemelwater op het gemengd riool

De gemeenteraad is verplicht een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vast te stellen ingevolge artikel 4.22 Wet milieubeheer. Dit plan bevat beleid en normering voor het rioleringsstelsel in de gemeente en geeft aan wanneer vernieuwing en onderhoud plaatsvindt. Daarnaast heeft de gemeente de zorgplichten voor het afvalwater, hemelwater en grondwater in het (verbreed) GRP 2013-2017 geformuleerd. De basis voor het verbod om hemelwater bij nieuwbouw te lozen op het gemengd riool of de openbare weg -inclusief de afweging van de redelijkheid en de kosten- is in het GRP aangegeven. Het GRP bevat een beleidsvoornemen over het niet lozen op het gemengd riool van zowel openbaar als particulier terrein. De voorkeursvolgorde is:

1. hergebruik;
2. infiltreren in de bodem;
3. bergen; en
4. afvoeren.

In principe moeten de kosten van het verbod redelijk zijn t.o.v. de bouwkosten van het desbetreffende gebouw of de aan te leggen verharding. Dit is veelal het geval bij nieuwbouw en ingrijpende verbouwing. Vanwege deze eis is ervoor gekozen het verbod tot aansluiten niet te laten gelden voor bestaande gebouwen en verhardingen. Eigenaren worden dan voor hoge kosten geplaatst, terwijl het effect maar beperkt is. Ook is er de mogelijkheid ontheffing te verlenen indien er technische beperkingen zijn in de vorm van een slechte doorlatendheid of verontreiniging van de bodem (zie lid 4 en 5 van dit artikel).

Verder geldt dat de af te koppelen oppervlakte een redelijke omvang moeten hebben (> 60m²). Dit om te voorkomen dat teveel overhead (voorbereiding, toezicht en administratie en controle en handhaving) nodig zijn (zie verder artikel 4).

Uitzondering voor Velp, Dieren en Ellecom

In het grootste deel van de gemeente Rheden zijn de mogelijkheden om water op eigen terrein te verwerken meer dan voldoende. De doorlatendheid van de grond is zodanig en de grondwaterstanden zo laag dat het hemelwater zonder problemen kan worden geïnfiltreerd in de bodem. Er zijn enkele uitzonderingen.

De gebieden waar de eigenaar van het perceel het daarop vallende hemelwater niet binnen dat perceel hoeft te verwerken zijn:

1. in Velp-Zuid het gebied ten zuiden van de Reigerstraat en ten oosten van de President Kennedylaan;
2. in Dieren en Ellecom het gebied dat samenvalt met het grondwaterbeschermingsgebied.

Zie de kaarten uit bijlage 1 en 2. In Dieren en Ellecom gebieden bestaat in het grondwaterbeschermingsgebied een verbod om hemelwater te infiltreren.

De reden van uitsluiting van deze gebieden van de plicht om op eigen terrein te verwerken is:

Voor 1 Velp-Zuid: ter plaatse zijn te slecht doorlatende gronden om daar water kwijt te infiltreren. Er zijn hier vrij dikke klei- en veenlagen. Hoewel dit buiten het aangegeven gebied ook voorkomt is er dan vaak nog sprake van een diepere, goed doorlatende laag of een voldoende grote infiltratiecapaciteit in de aanwezige grond.

Voor 2 Dieren-West en Ellecom noordoost: ter plaatse is er kans op verontreiniging van het grondwater dat gebruikt wordt voor drinkwaterwinning. Omdat het hier gaat om een grondwaterbeschermingsgebied, wordt infiltratie door de provincie in een verordening verboden, tenzij er een voldoende zuiverende voorziening wordt aangelegd en geen uitlogende bouwmaterialen bij daken worden toegepast. Het is echter voor een particulier niet altijd duidelijk hoe deze voorzieningen en daken gemaakt moeten worden en worden onderhouden. Verder moet monitoring plaatsvinden en al met al zal het te hoge kosten voor de particulier met zich meebrengen. Daarom stelt de gemeente om risico's en hoge kosten

voor particulieren te vermijden dat hier hemelwater in principe naar de gemengde riolering mag worden afgevoerd.

Op eigen terrein verwerken

In wezen is de regel simpel: hemelwater mag niet meer op de gemengde riolering worden aangesloten. Dit houdt veelal in het op eigen terrein verwerken. Soms kan op open water worden geloosd.

In de methode van verwerken is de 'ontdoener' vrij. Infiltreren is een oplossing die vaak gekozen wordt maar niet als eis is gesteld. Ook hergebruik en toepassen van vijvers is een oplossing. In geval van klei in de bodem is dit een reële mogelijkheid. Door langzame infiltratie en/of door een voldoende grote vijver kan het eigen hemelwater gebufferd worden. Diepinfiltratie tot onder de kleilaag zou een oplossing kunnen zijn mits de grondwaterstand voldoende laag en er geen verontreinigd water wordt geloosd.

Afvoer naar een HWA- of VGS-systeem kan in de gemeente beperkt omdat dit systeem weinig voorkomt. Indien het riool berekend is op de aanvoer van de hoeveelheid hemelwater die een eigenaar zou willen lozen dan is dit toegestaan. De verordening voorziet in deze mogelijkheid omdat het onredelijk zou zijn de eigenaar voor extra kosten te plaatsen terwijl er een afvoerleiding in de openbare weg ligt.

Afvoer naar open water wordt alleen toegestaan door het waterschap als het geen ingrijpende peilverhoging of afvoerverhoging veroorzaakt en dit houdt meestal in dat er een buffer tussen gebouwd moet worden. Verder moet het water voldoen aan een bepaalde kwaliteit.

Ontheffing

Eventueel kan men op grond van het vierde lid ontheffing krijgen als er bijzondere omstandigheden gelden, waardoor het niet redelijk is om het verwerken op eigen terrein te eisen. Er is behoefte aan een ontheffing die kan worden toegepast in uitzonderingssituaties waarin toepassing van het verbod een bijzondere onbillijkheid met zich meebrengt die niet behoort tot de normaal beoogde gevolgen van het verbod. Enig nadeel is aanvaardbaar. Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden. Een voorschrift kan betrekking hebben op onder meer een uitstel van de plicht tot niet aansluiten op het gemengd riool en op het treffen van een alternatieve (tijdelijke) voorziening of een zuiverende voorziening.

In principe wordt alleen ontheffing verleend voor het lozen op het gemengd riool als er dikke slecht doorlatende lagen (klei en veen) in de bodem zitten en de grondwaterstand hoger dan 0,9 m beneden maaiveld komt. De GHG moet 0,9 m - maaiveld liggen.

In het vijfde lid is bepaald welk onderzoek bij de aanvraag van een ontheffing moet worden ingediend. Om aan te tonen dat infiltratie niet mogelijk is moet o.a. bodemonderzoek gedaan worden en aangetoond worden dat er bijv. ruimtegebrek is of dat er nadelige effecten op de omgeving kunnen ontstaan. Men denken bijv. aan aanwezige grondwaterverontreiniging in de nabijheid, die door infiltratie verplaatst kan worden.

Kosten voor riolaansluitingen (lid 6)

Het is de gemeente niet toegestaan om hemelwater van nieuwe verhardingen via het gemengde rioolstelsel naar de zuivering af te voeren zonder daarvoor een compenserende

voorziening te maken in de vorm van berging. Ook is soms vergroting van de leidingen noodzakelijk.

Voor het aansluiten van afvalwaterleidingen, hemelwaterleidingen en drainageleidingen op de openbare riolering wordt daarom een eenmalige heffing opgelegd. Deze heffing is bedoeld om de kosten die de gemeente moet maken voor de aanleg van de aansluitleidingen en infiltratievoorzieningen in openbaar gebied te dekken. De heffing wordt geregeld in een afzonderlijke Verordening eenmalig rioolaansluitrecht. De hoogte van de heffing zal, bij aansluiting van hemelwaterleidingen op de gemengde riolering op basis van een ontheffing, afhangen van de omvang van het verhard oppervlak. Bij aansluiting van hemelwaterleidingen op de gemengde riolering in de vrijgestelde gebieden (Velp, Dieren en Ellecom) geldt een vast bedrag per aansluiting.

Artikel 4 Vrijstelling voor kleine oppervlakken

In afwijking van het verbod van artikel 3 van de verordening, geldt een vrijstelling voor het lozen van hemelwater als het totale nieuwe oppervlak minder dan 60 m² bedraagt. Indien nieuwe aan te leggen daken, inritten en verhardingen totaal meer dan 60 m² groot zijn, dan mag geen hemelwater op de gemengde riolering worden geloosd. Dit artikel betreft dus niet alleen daken en dient om te voorkomen dat in de loop van de tijd een steeds groter afwaterend oppervlak van parkeerplaatsen en inritten en erven ontstaat (zie bijv. foto van fig 2). Dit zou tot te grote afvoeren en dus wateroverlast leiden.

Bij overschrijding van de grens van 60 m², mag al het nieuw aangelegde afwaterend oppervlak niet aangesloten worden, dus niet alleen de extra oppervlakte boven de 60 m².

Ook de eventueel nieuw gemaakte daken mogen, indien ze meer dan 60 m² bedragen, niet op de riolering worden aangesloten.

Het ten dele op eigen terrein verwerken en ten dele lozen op het gemengde riool is bij een totaal oppervlak van nieuwe verharding en dak van meer dan 60 m², niet toegestaan, behoudens het in artikel 3 lid 4 genoemde geval.

Voorbeelden

A Een nieuw gebouw met een dak van bijv. 80 m² betekent verplicht op eigen terrein verwerken maar dit geldt ook voor een nieuw gebouw van 50 m² en 30 m² nieuwe inrit die afwatert op de weg. In de onderstaande figuur 1 is een en ander verduidelijkt.

In de praktijk houdt de grens van 60 m² in dat een gemiddelde nieuwbouwwoning moet worden afgekoppeld en een enkele nieuwe garage niet, tenzij de oprit daarnaar toe ook zo groot is dat het oppervlak van garage plus oprit meer dan 60 m² bedraagt. De voorzieningen om afwatering van de inritten of parkeerplaatsen naar de weg te voorkomen kunnen bestaan uit straatkolken, goten, verlaging in het omliggende terrein etc. Ook kan de inrit bol gestraat worden waardoor het water zijdelings kan afvloeien.

Fig 1: Nieuwbouw en aanleg nieuwe verharding

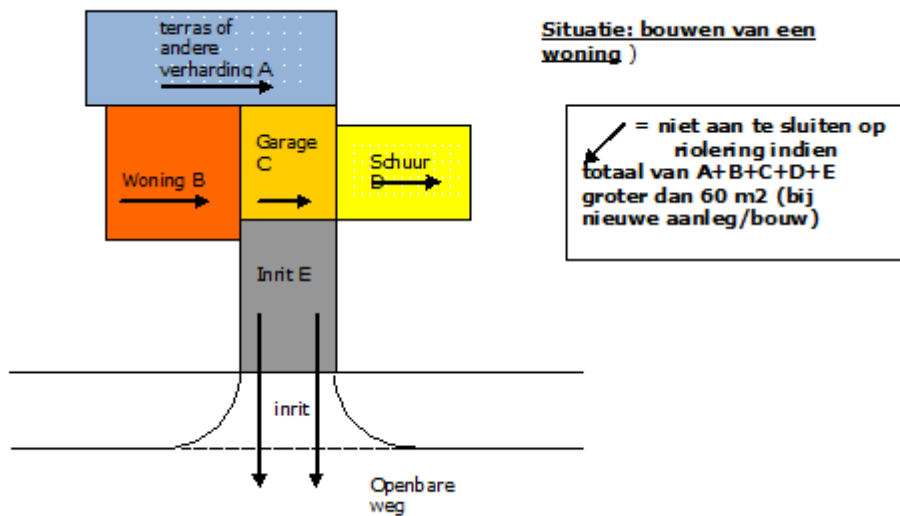

Fig 2: Aanleg parkeerplaatsen langs openbare weg

B Bij nieuwbouw van woningblokken van meer dan 1 woning wordt het bedoelde totaaloppervlak uit lid 1 geacht te zijn het totaal van alle daken en verhardingen van de afzonderlijke woningen en bijgebouwen. Het betekent dus ook dat daken van schuurtjes die binnen een bouwproject van bijv. een serie woningen worden gebouwd niet mogen afwateren naar de gemeentelijke riolering of openbare weg.

Meldplicht

Om zicht te houden op de ontwikkeling van het verhard oppervlak, is in het tweede lid een meldplicht voorgeschreven. Degene die nieuwe bebouwing of nieuw verhard oppervlak aanbrengt, moet dit melden bij de gemeente. Deze melding geldt ook voor oppervlakken die kleiner zijn dan 60 m². Een melding is niet vereist als de eigenaar een aanvraag om een omgevingsvergunning bouwen heeft ingediend bij de gemeente. In dat geval is de aanleg van de bebouwing immers al bekend bij de gemeente.

Artikel 5 Vrijstelling bij extreme buien

Perceeleigenaren hoeven niet al het hemelwater te verwerken op eigen terrein. Zij mogen een overstortvoorziening aanbrengen, die het water bij extreme buien afvoert naar gemeentelijke voorzieningen. De hoeveelheid die geloosd mag worden hangt af van de overstortfrequentie (bij verwerken op eigen terrein) of het afwaterende oppervlak indien geloosd mag worden op het riool.

De eis is gesteld dat maximaal 1 maal in de 5 jaar een overstort naar gemeentelijke terreinen of voorzieningen mag plaatsvinden.

Er kan op vijf manieren geloosd worden bij extreme buien:

1. op eigen terrein;
2. op gemeentelijk terrein (weg/plantsoenen);
3. op gemeentelijke riolering;
4. op open water;
5. op andermans eigendom (bijv. provincie, rijk) Dit moet dan uiteraard met deze partij worden afgesproken.

Eisen t.a.v. lozing op overstortvoorzieningen

De eigenaar van de voorzieningen voor opvang van hemelwater is verantwoordelijk voor de afvoer van het water als gevolg van de extreme buien en dient daarvoor doelmatige maatregelen te treffen. Er mag geen schade voor derden ontstaan door de afvoer van het water (door bijv. uitspoeling). Evenmin mogen er gevaarlijke situaties ontstaan door grote waterafvoer of -diepte (bijv. afvoer naar de openbare weg is soms toegestaan, maar moet niet tot schade in de vorm van vollopen van kelders, garages of panden leiden). Een en ander zal in het ontwerp van het gebouw en de inrichting van zijn terrein meegenomen moeten worden. Ook zal men een risico-inventarisatie moeten maken.

De overloop naar de openbare weg moet op het punt van overdracht bovengronds zijn, zodat controle op de werking mogelijk is. Ook dient men met de gemeente overeenstemming te bereiken over de wijze van lozen indien via een ondergrondse leiding afgevoerd moet worden.

Het te krap ontwerpen of te dicht naast een gebouw situeren van infiltratiekratten bijv. kan tot overlast leiden voor de bouwer maar ook voor de bureu.

Overschrijdingsfrequentie noodoverstort

Eenmaal per 5 jaar betekent dat een berging van ongeveer 20 mm benodigd is. Indien de doorlatendheid van de bodem echter groot is kan dit gereduceerd worden. Bij wadi's is doorgaans meer berging noodzakelijk vanwege de geringe doorlatendheid van de bodem.

De omvang en vorm van de voorziening moet berekend worden met regenreeksen en is dus vrij kostbaar. Wel is winst te behalen met deze berekening doordat mogelijk een kleinere voorziening kan worden aangebracht. Bij een enkele woning is het raadzaam uit te gaan van globale bodemgegevens en 20 mm berging per m² verhard oppervlak, omdat een berekening dan meer kost dan het oplevert.

Artikel 6 Kwaliteit af te voeren water

Het eventueel overstortende water, dat bij buien die vaker dan 1 maal per 5 jaar voorkomen, vrijkomt mag naar het openbare rioelstelsel stromen. Meestal zal het in de straatkolken lopen.

Dit water mag uiteraard niet vuiler zijn dan het hemelwater dat doorgaans van die straat afstroomt.

Ook voor afgekoppeld water dat in een hemelwaterleiding stroomt geldt dit. Het is dus aan de eigenaar om de voorzieningen op zijn terrein goed aan te leggen en te onderhouden en de kwaliteit van 'zijn' water te controleren. Er is niet een echte norm voor de kwaliteit vastgesteld en er zal dus enige discussie kunnen ontstaan over dit punt. Er zijn inmiddels wel vergelijkende onderzoeken van straatwater voor handen en dus is er een vergelijkingsbasis ontstaan. Zolang als er geen verontreinigende activiteiten zoals autowassen, besproeiing met onkruidbestrijdende middelen, lozing van verfmiddelen (kalk of iets dergelijks) of lekkage van oliën plaatsvinden mag aangenomen worden dat de verontreinigingen verwaarloosbaar zijn. De ondoener heeft een zorgplicht t.a.v. het af te voeren en te infiltreren water.

Bodemverontreiniging

De mogelijke verontreiniging van de bodem moet altijd goed worden nagegaan door de lozer van het hemelwater.

Het toepassen van filters is een mogelijkheid om, indien er wel te grote verontreiniging kan optreden, aan de zorgplicht te voldoen. Bij het zonder beperkingen toestaan van het lozen van afvloeiend hemelwater is er van uitgegaan, dat in de praktijk tijdens het afvloeien van het hemelwater enige verontreiniging bijna onontkoombaar is. De oppervlakken waarover het hemelwater afvloeit zijn immers niet volledig schoon, en afhankelijk van het materiaal waarmee het hemelwater in aanraking komt, vindt vaak enige mate van afspoeling of uitloging plaats. In de meeste gevallen leidt deze echter niet tot een zodanige verontreiniging van het hemelwater, dat het lozen in de bodem verboden moet worden.

Als wel sprake is van een grote verontreiniging, dan is het vaak mogelijk om door het treffen van preventieve maatregelen de verontreiniging terug te brengen en daarmee het hemelwater alsnog rechtstreeks in het milieu te brengen. Op basis van artikel 2.1 lid 3 van het Activiteitenbesluit kan het bevoegd gezag voor deze preventieve maatregelen een maatwerkvoorschrift opstellen. Ook voor niet-inrichtingen is dit mogelijk, op basis van artikel 2.1 lid 4 van het Besluit lozen buiten inrichtingen.

Zink en andere zware metalen

De gemeente ontraadt om afstromend hemelwater dat in contact is geweest met zink, koper of lood zonder zuiverende randvoorziening (zoals bodemverrijking) of bronmaatregel (zoals coaten of vervangen dakgoot) naar de bodem af te voeren.

Zorgplicht

De ondoener van het water heeft een zorgplicht ten aanzien van het af te voeren en of te infiltreren water. Het hemelwater mag niet meer verontreinigd zijn dan het hemelwater dat van de openbare wegooppervlakten afstroomt. Het grondwater mag niet verontreinigd zijn geraakt.

Acceptabele kwaliteit

Wij gaan ervan uit dat bij het op een normale wijze afvoeren van grondwater het grondwater niet onacceptabel verontreinigd wordt. Onder normale wijze van hemelwaterafvoer verstaan wij dakgoten en regenpijpen van kunststof of zink en de toepassing van loodslabben.

Wij gaan er ook van uit dat de kwaliteit van het hemelwater door afvoer via een normaal regenwatersysteem niet onacceptabele verontreinigd raakt.

De beperkte verontreiniging van het afvloeiende hemelwater kan wel een probleem opleveren in het grondwater beschermingsgebied. Het hemelwater mag daarom binnen dit gebied dus gewoon op het rioolstelsel worden geloosd.

Niet acceptabele kwaliteit

Het afstromend regenwater kan wel onacceptabel verontreinigd raken door bijvoorbeeld het wassen van de auto, afkrabben van verf, het lozen van verf of andere chemische middelen, lekkage van olie of benzine, gebruik van onkruidbestrijdingsmiddel, dak- of gevelbekleding met uitlogende materialen (bijvoorbeeld koper of zink), koperen regenpijpen, vuurwerk, e.d. Het is de verantwoordelijkheid van de ontdoener om verontreiniging te voorkomen.

De ontdoener kan de kwaliteit van het afstromend regenwater bijvoorbeeld verbeteren door:

Toepassing	Milieuvriendelijk alternatief
Zinken dakgoot en regenpijp te vervangen door	Polyester Staal/hout met EPDM-folie (goot) Gecoat staal Gecoat (gerecydeerd) aluminium Gecoat zink PPC (polypropyleen copolymeer) PP (polypropeen) PVC (met hergebruikgarantie) PE (polyetheen) PA Dakconstructie waarvoor geen dakgoot nodig is: verlengde oversteek Vegetatiedak Gerecycled PVC
Dakbedekking met zink, koper of lood	Pannen (beton, keramisch) Vezelcement gdfplaten Leien (steen, hout, bitumen, kunststof) EPDM APP en/of SBS gemodificeerd bitumen PVC, PIB-folie Polyolefinen Aluminium (blank of met poedercoating) Bitumen Riet
Gevelbekleding met zink, koper of lood	Hout Multiplex Vezelcementplaat Aluminium Kunstharsgebonden plaat Metselwerk Cementpleister Kunststof (Verzinkt) staal beschermd door poedercoating Sommige kunstharsen
Loodslabben als waterkerende afsluiting	Gewapend EPDM Gewapend aluminiumgaas met PIB DPC-folie Gepatineerd of gecoat lood
Ongecoat zink kan alsnog gecoat worden	Nieuwe zinkoppervlakken: ENKE-coat Bestaande zinkoppervlakken: ENKE-Renocoat Zinken dakgoten: EPDM-bekleding
Wassen van de auto	Was de auto op een plek waar het water in het gemengd riool terecht komt of bij een gespecialiseerd bedrijf
Verfresten, chemicaliën, strooizout, olie en benzine, vuurwerkresten e.d. Onkruidbestrijdingsmiddel	Zorg dat deze, en vergelijkbare zaken, niet in de hemelwaterafvoer komen Gebruik geen onkruidbestrijdingsmiddel waar het in de grond of het oppervlakte water, de (grond)waterinfiltratievoorziening of de hemelwaterafvoer naar het hemelwaterriool kan komen

(Bronnen: NIBE, RIZA, W/E adviseurs, Milieu Centraal, CenterNovem)

Zuivering

Op aan de zorgplicht te voldoen kan het nodig zijn een filter toe te passen. Door een vulmateriaal met hoge bindingeigenschappen te kiezen kan een redelijk tot goed

zuiveringsrendement worden gehaald. Een beheersplan met daarin aandacht voor monitoring van het metalengehalte is bij deze maatregel essentieel. Via beheersmaatregelen (vervangen vulmateriaal, afvoeren verontreinigd vulmateriaal) moet voorkomen worden dat zink doorslaat. Na de voorziening kan het water in bodem of op oppervlaktewater worden geloosd.

Vanzelfsprekend hebben maatregelen aan de bron de voorkeur.

Artikel 7 Verbod lozen grondwater op het gemengd riool

Op grond van dit artikel is het lozen van grondwater op het gemengde riool in de gehele gemeente in principe verboden.

De HWA- en drainagestelsels en de infiltratievoorzieningen zijn op tekeningen weergegeven in het GRP.

In de afgelopen jaren is een deel van nieuw Velp zuid voorzien van een gecombineerd hemelwater - drainagestelsel en in de komende jaren wordt daar mee voortgegaan. De particuliere huiseigenaren hebben de mogelijkheid om met hun eigen ontwateringsstelsel (drains in de tuin en vanuit kruipruimte) aan te sluiten op dit stelsel.

Zolang in de weg dit stelsel nog niet aanwezig is mag op de gemengde riolering worden geloosd indien burgemeester en wethouders daarvoor toestemming verlenen. Dit is geregeld in het tweede lid van dit artikel. Het derde lid bepaalt dat de toestemming vervalt zodra een openbaar hemelwater(HWA)stelsel of een openbaar ontwaterings(drainage)stelsel is aangelegd. Vanaf dat moment zullen de perceeleigenaren op dat nieuwe stelsel moeten lozen en niet meer op het gemengde riool.

In andere gebieden met hogere grondwaterstanden dan gebruikelijk is er slechts sprake van incidentele overschrijdingen (Laag-Soeren en Ellecom) en zal meestal de wateroverlast ontstaan door regenwater dat niet door slecht doorlatende lagen kan wegzakken. In dit geval is drainage en afvoer naar het gemengde riool alleen toegestaan als burgemeester en wethouders ontheffing verleent vanwege bijzondere omstandigheden. Conform lid 2 onder c wordt daarbij getoetst of van de perceeleigenaar redelijkerwijs geen andere lozingsroute kan worden gevergd dan lozing op het gemengde riool.

Artikel 8 Strafbepaling

De Wet milieubeheer kent geen strafbepaling voor overtreding van een verordening als bedoeld in artikel 10.32a. Deze wet bevat een uitgebreid systeem van bestuurlijke boetes, maar dit is niet gekoppeld aan artikel 10.32a. Daarom is in deze verordening een zelfstandige strafbepaling opgenomen, gekoppeld aan de geldboetecategorieën van artikel 23 Wetboek van Strafrecht. Gekozen is voor de geldboete van de tweede categorie als bedoeld in artikel 23 Wetboek van Strafrecht. Op grond van artikel 24c Wetboek van Strafrecht kan vervangende hechtenis worden toegepast.

Voor het handhaven van gemeentelijke verordeningen geldt altijd de mogelijkheid van dwangsom en bestuursdwang. De dwangsom komt voor dit type overtreding het eerst in aanmerking.

Artikel 9 Voorbereiding, uitvoering, toezicht en handhaving

In principe hoort op grond van het Bouwbesluit 2012 in alle gevallen de hemelwaterafvoer en de vuilwaterafvoer gescheiden tot aan de erfgrans te worden aangelegd als er niet op eigen terrein wordt verwerkt. Pas op de erfgrans mag de koppeling van de twee afvoeren plaatsvinden. Indien later alsnog een hemelwaterriool wordt aangelegd, kan daarop de hemelwaterafvoer worden aangesloten.

In dit artikel is opgenomen dat door of vanwege de beheerder de wijze van (technisch) aansluiten wordt aangegeven. Dit kan zowel gaan om een bovengrondse als een ondergrondse voorziening. Indien de hemelwaterafvoerleiding moet worden aangesloten aan het openbaar riool, biedt artikel 6.18, vijfde lid, van het Bouwbesluit de mogelijkheid aan te geven wat de ligging, hoogte en diameter is ter plaatse van de perceelsgrens. Op grond van het Bouwbesluit kunnen echter geen eisen worden gesteld aan de aansluiting op gemeentelijke voorzieningen in de openbare weg, vandaar dat dit in deze verordening is geregeld. Zoals in de toelichting bij artikel 5 is gesteld dient met de gemeente overleg plaats te vinden over het technisch ontwerp van de overstortvoorziening.

In artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) wordt aangegeven dat onder toezichthouder wordt verstaan: een natuurlijk persoon, die bij of krachtens een wettelijk voorschrift is belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift. Een persoon die aangewezen is als toezichthouder beschikt in beginsel over alle in afdeling 5.2 van de Awb opgenomen bevoegdheden. Op grond van artikel 5:14 van de Awb kunnen deze bevoegdheden bij verordening of bij besluit van het college worden beperkt. In dit verband is tevens artikel 5:16a van de Awb van belang. Hierin staat beschreven dat een toezichthouder bevoegd is van personen inzage te vorderen van een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht. Het college wijst in de regel een gemeentelijke afdeling of dienst aan waarvan de ambtenaren zijn belast met het toezicht op de naleving van de verordening. Voorts kan het college ambtenaren aanwijzen van andere afdelingen of diensten.

Bijlage 1 en 2

De reden van uitsluiting van deze gebieden van de plicht om op eigen terrein te verwerken is dat:

Voor 1 Velp-Zuid: ter plaatse te slecht doorlatende gronden zijn om daar te kunnen infiltreren. Het gaat hier om vrij dikke klei- en veenlagen. Hoewel dit buiten het aangegeven gebied ook voorkomt is er dan vaak nog sprake van een diepere goed doorlatende laag of een voldoende grote infiltratiecapaciteit in de aanwezige grond.

Voor 2 Dieren-West en Ellecom: ter plaatse er kans is op verontreiniging van het grondwater. Omdat het hier gaat om een grondwaterbeschermingsgebied, wordt dit door de provincie in een verordening verboden, tenzij er een voldoende zuiverende voorziening wordt aangelegd. Het is echter voor een particulier niet altijd duidelijk hoe deze voorziening gemaakt en onderhouden moet worden. Daarom stelt de gemeente om risico's te vermijden dat hier hemelwater naar de riolering moet worden afgevoerd.

Bijlage 5: Voorbeeld Gemeente Laren

Verordening op de afvoer van hemelwater Laren

De raad der gemeente Laren,

Gezien het voorstel van het college,

gezien het advies van de Commissie Ruimte en Infra,

gelet op artikel 10.32a van de Wet milieubeheer,

overwegende dat de Wet milieubeheer de bevoegdheid biedt bij verordening regels te stellen over het brengen van afvloeiend hemelwater of grondwater op of in de bodem of in een voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater en over het beëindigen van het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater in een voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater,

overwegende dat het gewenst is gebruik te maken van de mogelijkheid het afvloeiend hemelwater in verschillende gebieden vanaf een bepaalde datum niet meer te doen afvloeien in een openbaar vuilwaterriool,

besluit vast te stellen de

Verordening op de afvoer van hemelwater Laren

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a) **bouwwerk**: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren;
- b) **gebouw**: bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

Artikel 2 Lozingsverbod hemelwater

1. Het college kan gebieden aanwijzen waarbinnen het verboden is afvloeiend hemelwater, afkomstig van de dakvlakken van gebouwen, te lozen op het openbaar vuilwaterriool.
2. De gebiedsaanwijzing heeft geen betrekking op de openbare ruimte.
3. Bij het vaststellen van de gebiedsaanwijzing houdt het college rekening met het gemeentelijk rioleringsplan.
4. De gebiedsaanwijzing treedt in werking met ingang van de datum, genoemd in de aanwijzing. Deze datum kan per gebied verschillen. De datum van inwerkingtreding is niet eerder dan zes maanden na de dag waarop de gebiedsaanwijzing bekend is gemaakt.
5. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid, indien van de eigenaar van het gebouw redelijkerwijs geen andere wijze van afvoer van het hemelwater kan worden geleverd. Aan de ontheffing kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden.

6. Op de voorbereiding van de gebiedsaanwijzing is afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 3 Strafbepaling

Overtreding van het krachtens artikel 2 bepaalde en de daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie.

Artikel 4 Toezichthouders

Met het toezicht op de naleving van de bepalingen bij of krachtens deze verordening gesteld zijn belast de bij besluit van het college aan te wijzen personen of groep van personen.

Artikel 5 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de achtste dag na de bekendmaking.

Artikel 6 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening op de afvoer van hemelwater Laren.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van (datum).

De voorzitter, De griffier,

Aanleiding en doel

Maandag 28 juli 2014 was het noodweer in grote delen van Nederland. In Laren viel deze dag in totaal 58 mm regen (waarvan het meeste in één uur), een hoeveelheid die normaal in een gemiddelde maand valt. Dit noodweer en ook andere extreme buien daarvoor, leidde tot wateroverlast. Straten stonden blank en het overtollige water stroomde binnen bij een aantal woningen, scholen, winkels en bedrijven met soms grote schade tot gevolg. De gemeente wil dergelijke overlast in de toekomst proberen te voorkomen. Het college van B&W van Laren heeft daar oplossingen voor gezocht en deze verwoord in het Beleids- en actieplan wateroverlast Laren. Op 27 mei 2015 heeft de gemeenteraad van Laren het beleids- en actieplan wateroverlast vastgesteld en gekozen voor een scenario waarbij zowel de gemeente als de perceeleigenaren hun deel moeten leveren.

De gemeente investeert 1,4 miljoen euro in de aanpak om wateroverlast bij hevige regenval tot een minimum te beperken. De meeste maatregelen worden verspreid over zes jaar uitgevoerd, voornamelijk in combinatie met al geplande wegconstructies. Het gaat hierbij om zowel onder- als bovengrondse voorzieningen. Deze maatregelen hebben voor inwoners geen verhoging van de riolrechten tot gevolg.

Omdat deze maatregelen onvoldoende effect hebben wanneer het regenwater van perceeleigenaren nog in het riool terecht komt, wordt tevens ingezet op verplicht afkoppelen en bergen op eigen terrein van hemelwater. De Verordening op de afvoer van hemelwater Laren is het juridische middel om het afkoppelen uiteindelijk af te dwingen. Voorafgaand aan deze verplichting wordt het afkoppelen gestimuleerd via een intensieve, gebiedsgerichte aanpak. De perceeleigenaren worden via voorlichting en technische ondersteuning gedurende circa een half jaar gestimuleerd om het regenwater dat op hun daken valt op eigen terrein te verwerken. Dit wordt in opeenvolgende kleine werkgebieden georganiseerd, waarbij de gemeente via gerichte samenwerking met de bewoners, technisch advies en het betrekken van lokale aannemers, hoveniers en installateurs een maximaal doelbereik probeert te realiseren. Na afronding van dit traject van ondersteuning treedt de afkoppelverplichting van deze verordening voor het betreffende werkgebied in werking en wordt overgegaan naar een fase van controle en handhaving van de resterende lozingen op het openbaar vuilwaterriool. In deze fase zal gecontroleerd worden (bijvoorbeeld via rookproeven) of er nog dakvlakken zijn aangesloten op de riolering en zal, als dat zo is, via een waarschuwing en de inzet van bestuursrechtelijke handhavingsmiddelen worden gezorgd dat deze dakvlakken alsnog worden afgekoppeld.

[N.B. De verdere toelichting bij de verordening is niet opgenomen in deze rapportage]

Collegevoorstel

Waarom ligt het voorstel nu voor?

Op 28 juli 2014 viel in Laren binnen een uur een hoeveelheid regen die normaal in een maand valt. Dit leidde tot overlast, schade en ophef. Deze gebeurtenis van 28 juli jl. was voor uw college aanleiding voor het opstellen van een Beleids- en actieplan wateroverlast Laren. Op 27 mei 2015 heeft de raad het Beleids- en actieplan wateroverlast Laren vastgesteld en ingestemd met de keuze voor scenario IV, waarvan verplicht afkoppelen een onderdeel is. Dat wordt geregeld door middel van een hemelwaterverordening waarmee de perceelegeigenaren (huiseigenaren, instellingen, overheden en bedrijven) verplicht worden hun dakvlakken af te koppelen van het gemengde stelsel.

Deze verordening alsmede een beleidsregel voor het verlenen van ontheffing van het lozingsverbod zijn opgesteld en gereed om door uw college en raad te worden behandeld.

Waar gaat het voorstel over, wat is de doelstelling en het beoogd effect?

Op 27 mei 2015 heeft de raad het Beleids- en actieplan wateroverlast Laren vastgesteld en ingestemd met de keuze voor scenario IV. Na de volledige uitvoering van scenario IV zal naar verwachting Laren de bui van 28 juli 2014 aan kunnen zonder dat daarbij ernstige schade aan eigendommen en/of het uitvallen van essentiële (gebruiks-) functies ontstaat. De maatregelen in scenario IV omvatten kleine en grote ingrepen door de gemeente in het gemeentelijk rioolstelsel, zoals het verbeteren van de doorstroom en het infiltreren van hemelwater in de bodem. Daarnaast wordt van perceelegeigenaren verwacht dat zij hun verantwoordelijkheid nemen en op eigen kosten hun dakvlakken afkoppelen van het gemengde stelsel.

De Wet milieubeheer (artikel 10.32a) geeft de gemeente de bevoegdheid bij verordening regels te stellen over het brengen van afvloeiend hemelwater op of in de bodem en over het instellen van een verbod op het lozen van afvloeiend hemelwater in de openbare vuilwaterriolering. Het is gewenst op basis van de besluitvorming over het Beleids- en actieplan wateroverlast gebruik te maken van de mogelijkheid het afvloeiend hemelwater in een bepaald gebied binnen een vooraf te bepalen termijn niet meer te doen afvloeien in een openbaar vuilwaterriool. Om het verbod te regelen is de Verordening op de afvoer van hemelwater Laren opgesteld. Als bijlage treft u deze verordening aan. Ook de Beleidsregel ontheffing lozingsverbod Verordening op de afvoer van hemelwater Laren treft u als bijlage aan.

Na vaststelling van de verordening en de beleidsregel door de raad, zullen wij door middel van een gebiedsaanwijzing, gebieden aanwijzen waarbinnen de verordening van kracht wordt. Er zullen ongeveer 20 gebieden worden gedefinieerd die in de loop van de periode 2016 tot en met 2019 gefaseerd aangewezen worden. De gefaseerde invoer maakt het mogelijk de perceelegeigenaren gericht te informeren en te begeleiden bij het voldoen aan het verbod. Ook maakt de fasering een effectieve controle en handhaving mogelijk. In maart 2016 zullen wij een gebiedsaanwijzing vast

stellen waarin de eerste 5 gebieden worden aangewezen. In deze gebieden zal de verordening in de loop van 2017 in werking treden. Er zullen jaarlijks gebiedsaanwijzingen plaatsvinden door het college, waarbij rekening wordt gehouden met de voortgang van afkoppelen in eerdere gebieden.

In de verordening is tevens bepaald dat het college ontheffing van het verbod kan verlenen. Daartoe is de Beleidsregel ontheffing lozingsverbod Verordening op de afvoer van hemelwater Laren opgesteld. In de beleidsregel is vastgelegd op welke gronden ontheffing verleend zal worden. Er is reden voor ontheffing op fysieke gronden (te weinig ruimte voor het verwerken van hemelwater op eigen terrein) en op grond van onevenredig hoge kosten.

Een nadere toelichting op de verordening en de beleidsregel vindt u in de bijlagen.

Uw college is zich bewust van het feit dat door het verplichten van afkoppelen een last bij perceeleigenaren wordt gelegd. Daarom zullen de perceeleigenaren actief benaderd en voorgelicht worden over:

- de achtergrond van de waterproblematiek;
- de noodzaak van het afkoppelen;
- de maatregelen die genomen kunnen worden voor het afkoppelen en verwerken van hemelwater op eigen terrein.

De inspanningen zullen erop gericht zijn zoveel mogelijk perceeleigenaren:

- te activeren hun daken af te koppelen;
- te doen inzien dat door het afkoppelen van hun daken het algemeen belang gediend wordt en overlast zoals op 28 juli 2014 kan worden helpen voorkomen.

Daarmee wordt beoogd te voorkomen dat achteraf een grote inspanning moet worden geleverd bij het handhaven van het verbod.

In samenhang met dit voorstel voor verplicht afkoppelen van hemelwater ligt er tevens het voorstel ter besluitvorming voor om de grondwaterstanden nauwkeuriger te volgen, het bestaande grondwatermeetnet uit te breiden en te professionaliseren en meldingen over grondwater goed te monitoren.

Samengevat:

U wordt voorgesteld in te stemmen met de Verordening op de afvoer van hemelwater Laren en de Beleidsregel ontheffing lozingsverbod Verordening op de afvoer van hemelwater Laren en voor vaststelling voor te leggen aan de raad.

Welke interne/externe partijen en burger(platformen) zijn in het voortraject betrokken?

Voor het opstellen van de verordening en de beleidsregel is extern juridisch advies ingewonnen. Middels workshops zijn de afdelingen Aanleg & Beheer, Juridische Control, Communicatie, Vergunningen & Handhaving betrokken.

Wat is het vastgestelde wettelijk- en beleidskader?

- Artikel 3.5 van de Waterwet.
- Artikel 10.32a van de wet Milieubeheer.
- In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) staan diverse ambities omschreven waaronder het opstellen van een nota over de invloed van het klimaat op het rioolstelsel en de mogelijkheid voor het opstellen van een hemelwaterverordening.
- In het Beleids- en actieplan wateroverlast Laren scenario IV is het opstellen van een hemelwaterverordening aangekondigd.

Wat is het duurzaamheidsaspect van dit voorstel?

Het afkoppelen van de daken van het gemiddeld rioolstelsel is een belangrijk onderdeel van het onderzoek naar de controle van de huidige en toekomstige waterproblematiek. De maatregel is hoofdzakelijk gericht op het minder belasten van het gemengde rioolstelsel. Daarmee wordt een enorm milieuvoordeel bereikt: er komen per jaar duizenden kubieke meters schoon regenwater niet meer in het gemengde stelsel. Daarnaast is Laren met het op orde brengen van het rioolstelsel voorbereid op de klimaatverandering en het veranderend neerslagpatroon (heviger buien).

Wie zijn belanghebbenden en wat voor gevolgen heeft het voorstel voor hen?

Alle perceeleigenaren binnen Laren krijgen te maken met dit voorstel. Zij worden geacht voor eigen rekening maatregelen te treffen aan de waterafvoer van hun daken en het daarvan afstromend hemelwater op eigen terrein te verwerken.

Welke relatie heeft dit voorstel met de BEL-gemeenten en de BEL Combinatie?

nvt

Welke financiële middelen zijn met het besluit gemoeid?

De financiële middelen voor de invoering van de verordening zijn eerder reeds beschikbaar gesteld in het Beleids- en actieplan wateroverlast Laren.

Wat zijn alternatieven voor het voorstel en de consequenties hiervan?

De raad heeft op 27 mei 2015 ingestemd met scenario IV uit het Beleids- en actieplan wateroverlast Laren. Het afkoppelen van dakoppervlakken door perceeleigenaren is een integraal onderdeel van dit scenario. Als de daken niet worden afgekoppeld blijft de kans groot dat bij hevige neerslag ernstige wateroverlast en schade optreden.

Wat zijn de juridische consequenties van het voorstel?

Het instellen van de verordening heeft als consequentie dat deze gehandhaafd moet worden. Met de verordening en de handhaving ervan is in andere gemeenten reeds ervaring opgedaan. Er worden

geen belemmeringen voor het instellen en handhaven verwacht.

De beleidsregel voor ontheffingen beschrijft welke criteria gebruikt worden voor het verlenen van ontheffingen. Zolang het college ontheffingsaanvragen toetst aan deze criteria is er sprake van zorgvuldige afweging. Indien ontheffing wordt aangevraagd op andere gronden dan genoemd in de beleidsregel zal het college op basis van de hardheidsclausule beslissen over het verlenen van een ontheffing.

Welke afspraken maken we over uitvoering en realisatie?

Het is de bedoeling dat de verordening met ingang van 2020 in heel Laren van kracht is.

Welke afspraken maken we over de communicatie en rapportage?

De invoering van het verbod op afvoeren van hemelwater afkomstig van daken door perceeleigenaren naar het gemengd rioelstelsel gaat gepaard met een intensief communicatietraject. De aanpak wordt begeleid door de projectgroep Afkoppelen Laren (met daarin BEL-medewerkers van de afdelingen Aanleg & Beheer, Juridische Control, Communicatie, Vergunningen & Handhaving) en aangestuurd door de stuurgroep Wateroverlast Laren. Voor de directe communicatie met perceeleigenaren worden het afkoppelteam en het afkoppelloket opgericht.

De communicatie is erop gericht ervoor te zorgen dat de perceeleigenaren:

- weten waarom het nodig is dat in principe iedereen moet afkoppelen;
- begrip krijgen voor de situatie en zich solidair voelen met dorpsgenoten die overlast hebben;
- weten welke stappen zij moeten nemen om af te koppelen en wat de geschatte kosten zijn;
- kennis krijgen van de mogelijkheden om hemelwater op eigen terrein te bergen;
- weten wat de consequenties zijn wanneer zij niet afkoppelen;
- daadwerkelijk overgaan tot afkoppeling van hun dakvlakken.

Het afkoppelteam informeert over de verordening en de gebiedsaanwijzingen door middel van berichten in de media, brieven aan eigenaren, informatieavonden en de gemeentelijke website.

Perceeleigenaren kunnen met vragen terecht bij het Klant Contact Centrum, de website en het afkoppelteam. Het KCC, de website en het afkoppelteam vormen tezamen het afkoppelloket.

Het afkoppelen van bestratingen op particulier terrein en in de openbare ruimte vallen buiten de hemelwaterverordening. Er vindt wel stimulering hiervan plaats via voorlichting.

Om marktpartijen de kans te geven gerichte diensten aan perceeleigenaren aan te bieden zal het afkoppelteam lokale hoveniers, aannemers en loodgieters benaderen met informatie en uitleg over het project. Hiermee zorgt de gemeente ervoor dat perceeleigenaren eenvoudig hulp kunnen inkopen bij professionele partijen.

De voortgang van het afkoppelen wordt jaarlijks gerapporteerd in het Uitvoeringsprogramma Riolerings.

Beleidsregel ontheffing lozingsverbod Verordening op de afvoer van hemelwater Laren (concept)

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Laren,

gelet op artikel 2, vijfde lid, van de Verordening op de afvoer van hemelwater Laren en artikel 4:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht,

besluit vast te stellen de:

Beleidsregel ontheffing lozingsverbod Verordening op de afvoer van hemelwater Laren.

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. verordening: Verordening op de afvoer van hemelwater Laren;
- b. ontheffing: ontheffing als bedoeld in artikel 2, vijfde lid, van de verordening;
- c. WOZ-waarde: op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken toegekende waarde.

Artikel 2 Ontheffing om technische redenen

1. Het college verleent ontheffing als:
 - a. het onbebouwde oppervlak van het perceel aan de zijde van het perceel waarnaar het dak afvoert minder dan 5 procent van het afvoerende dakoppervlak bedraagt, en
 - b. de gemiddelde hoogste grondwaterstand hoger is dan 1 meter onder maaiveld.
2. Een aanvraag om ontheffing om technische redenen die niet voldoet aan het eerste lid, wordt geweigerd.

Artikel 3 Ontheffing om financiële redenen

1. Het college verleent ontheffing als de aanvrager van de ontheffing aannemelijk heeft gemaakt dat de kosten om aan het verbod van artikel 2, eerste lid, van de verordening te voldoen meer bedragen dan 1 procent van de WOZ-waarde van de onroerende zaak.
2. Een aanvraag om ontheffing om financiële redenen die niet voldoet aan het eerste lid, wordt geweigerd.

Artikel 4 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de bekendmaking.

Aldus vastgesteld in de vergadering van ...

Het college van Burgemeester en Wethouders van Laren,

Datum:

Handtekening:

Toelichting

De gemeenteraad van Laren heeft op [24 februari 2016] de Verordening op de afvoer van hemelwater Laren vastgesteld. Deze verordening heeft tot doel om perceelegeigenaren, die niet op vrijwillige basis meewerken aan het beëindigen van de lozing van hemelwater dat afstroomt vanaf hun dakoppervlak op de openbare vuilwaterriolering, juridisch te kunnen dwingen om dat alsnog te doen. Het lozingsverbod is van toepassing in gebieden die door het college worden aangewezen en geldt vanaf de datum die in dat aanwijzingsbesluit is opgenomen. Bij het vaststellen van de gebiedsaanwijzing houdt het college rekening met het gemeentelijke rioleringsplan en de uitwerking daarvan in het Beleids- en actieplan wateroverlast Laren. De gebiedsaanwijzing vindt alleen plaats als van de perceelegeigenaren binnen het aangewezen gebied in redelijkheid gevergd kan worden dat zij hun dakoppervlakken afkoppelen en het afstromende hemelwater op eigen perceel verwerken.

In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat van een perceelegeenaar binnen een aangewezen gebied toch niet gevergd kan worden om af te koppelen. Voor dergelijke uitzonderlijke gevallen biedt de verordening de mogelijkheid om ontheffing van het verbod te verlenen. Deze beleidsregel beschrijft twee situaties waarin een ontheffing kan worden verleend. Het betreft een technische en een financiële reden. De technische reden houdt in dat er op het betreffende perceel niet genoeg ruimte beschikbaar is om het afstromende regenwater in de bodem te infiltreren. De financiële reden is dat de kosten van het afkoppelen in het concrete geval zo hoog zijn dat dit in redelijkheid niet meer van de perceelegeenaar kan worden gevergd.

De aanvrager van de ontheffing zal bij het indienen van zijn aanvraag een onderbouwing moeten aanleveren van de technische belemmeringen of de hoge kosten. Het college toetst deze onderbouwing en verleent alleen ontheffing als er aan de in deze beleidsregel gestelde voorwaarden is voldaan. Dit betekent dat er geen andere technische en financiële redenen zijn op grond waarvan ontheffing van het lozingsverbod van de verordening kan worden verleend. De beleidsregel staat er niet aan in de weg om om andere redenen ontheffing te verlenen. Andere dan technische en financiële redenen zijn bij het opstellen van deze beleidsregel niet in ogenschouw genomen.

Technische redenen

Hemelwater dat in Laren op de dakoppervlakken valt zal veelal op eigen terrein moeten worden verwerkt door het water in de bodem te laten zakken (infiltreren). Infiltratie is in Laren, gelet op de doorlatendheid van de bodem, goed mogelijk. Voor het infiltreren van regenwater is wel enige ruimte nodig: het opvangen regenwater moet tijdelijk in een voorziening (infiltratiekrat, grindkoffer of eventueel een vijver) worden geborgen voordat het in de bodem kan zakken. Als er niet voldoende ruimte beschikbaar is voor het bergen van het opvangen regenwater, kan van de perceelegeenaar redelijkerwijs niet worden gevergd dat hij het regenwater zelf verwerkt. Er is onvoldoende ruimte beschikbaar als het onbebouwde oppervlak van het perceel aan de zijde van het perceel waarnaar het dak afvoert minder is dan 5 % van het afvoerende dakoppervlak en bovendien de gemiddelde hoogste grondwaterstand hoger is dan 1 m onder het maaiveld. Als het beschikbare onbebouwde oppervlak meer is dan 5 % of de grondwaterstand gemiddeld lager is dan 1 m onder maaiveld, is er wel voldoende ruimte beschikbaar om de benodigde bergingsvoorziening aan te leggen.

De meeste daken voeren het water naar twee zijden af, waarbij de nok van het dak de scheiding vormt tussen de twee zijden. De noklijn van het dak wordt over het gehele perceel

geëxtrapoleerd om de omvang van het onbebouwde oppervlak van het perceel te berekenen. Met onbebouwd oppervlak wordt bedoeld het deel van het perceel waarop geen bouwwerken staan. Verharding in de vorm van tegels of vlonders vormt geen belemmering voor het aanbrengen van een infiltratievoorziening, omdat tegelverhardingen en vlonders eenvoudig verwijderd en teruggeplaatst kunnen worden. Verharding telt daarom mee bij het bepalen van de omvang van het onverharde oppervlak.

De beoordeling of er voldoende ruimte beschikbaar is, wordt per zijde van het perceel gedaan. Een ontheffing van het lozingsverbod kan dus voor één zijde van het perceel worden verleend. De andere zijde van het perceel, waar wel voldoende ruimte is, zal afgekoppeld moeten worden. De verordening biedt deze mogelijkheid, een ontheffing kan immers onder beperkingen worden verleend.

Financiële redenen

Met het uitvoeren van de werkzaamheden om het regenwater dat vanaf dakoppervlakken afstroomt op eigen terrein te verwerken, zijn kosten gemoeid. De werkzaamheden omvatten in het algemeen het verleggen van leidingen, aanpassingen aan de tuin, het graven van een gat voor een bergings- of infiltratievoorziening en het aanleggen van zo'n voorziening. De kosten die hiermee zijn gemoeid zullen variëren per perceel. Van iedere perceeleigenaar wordt verwacht dat hij de kosten tot een bedrag van 1 % van de WOZ-waarde van de onroerende zaak draagt om alle dakvlakken af te koppelen. Boven dit bedrag is de verhouding tussen kosten en baten niet meer in evenwicht en wordt ontheffing van het verbod om hemelwater afkomstig van dakoppervlakken op de openbare vuilwaterriolering te lozen, verleend.

De perceeleigenaar die op grond van financiële redenen een ontheffing aanvraagt, zal een goede onderbouwing moeten geven van deze kosten. Dit gebeurt bij voorkeur in de vorm van een offerte van een aannemer. Het college zal de aanvraag beoordelen en betreft daar de ervaringscijfers bij van de kosten die andere perceeleigenaren maken. Het college kan de aanvraag om ontheffing afwijzen als de kosten niet goed zijn onderbouwd of als aannemelijk is dat het afkoppelen tegen lagere kosten kan worden uitgevoerd, zodat de grens van 1 % van de WOZ-waarde niet wordt overschreden. Hierbij kan het college gebruik maken van de ervaringen van de aannemers, hoveniers en installateurs die bij het afkoppelen in Laren worden betrokken.

Ook de ontheffing om financiële redenen kan onder beperkingen worden verleend. Als een deel van het dakoppervlak wel tegen redelijke kosten kan worden afgekoppeld, wordt voor dat deel geen ontheffing verleend. Als bijvoorbeeld 20 % van het dakoppervlak op een perceel kan worden afgekoppeld voor een bedrag van minder dan 0,2 % van de WOZ-waarde van de onroerende zaak, wordt voor die 20% geen ontheffing verleend.